

ANÀLISI DE «EL MODEL LINGÜÍSTIC DE LA CVMC» (VERSIONS 1A I 2A, 2017)

Alexandre X. Ordaz Dengra
(Universitat de València)

RESUM

Davant de la *Proposta de Llibre d'estil de la CVMC*, publicada en juliol del 2017 en la pàgina web de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació, vaig elaborar unes al·legacions a la part lingüística (fonètica, sintaxi, flexió, lèxic...), les quals són la base d'este treball. L'interés pel model lingüístic de la nova radiotelevisió pública valenciana, À Punt Mèdia, partix de la importància cabdal que té per al present i per al futur de l'idioma el fet de vehicular un valencià que siga natural, adequat, identificador, cohesionador, assimilable i practicable per al conjunt dels valencianoparlants i de la societat valenciana. Per a fer realitat eixe objectiu, convindria partir dels dos principis fonamentals següents: per una banda, tindre com a marc bàsic de partida la normativa lingüística oficial de l'AVL (prescripcions, preferències i recomanacions); per l'altra, afegir a eixe marc més opcions lingüístiques d'ús general en el valencià popular, que permeten més flexibilitat a l'hora de representar la realitat lingüística de la nostra societat (com fan els mitjans públics catalans). La conclusió de l'anàlisi del manual (i de la llengua del Twitter d'À Punt) és notablement negativa pel que fa a l'aplicació dels dos criteris dits adés. El valencià proposat per a la CVMC (especialment, i paradoxalment, en el cas de la pàgina web i les xarxes socials) resulta més restrictiu del valencià real que el mateix model acadèmic, actuació que relega constituents lingüístics d'ús comú i normatius (fins i tot preferents per a l'AVL) a *registres informals* i que allunya innecessàriament de la realitat i de la naturalitat la llengua dels mitjans audiovisuals públics valencians.

Paraules clau: À Punt, AVL, CVMC, gramàtica, lèxic, mitjans de comunicació, model lingüístic, normativa lingüística, ràdio, televisió, xarxes socials

ABSTRACT

After *Proposta de Llibre d'estil de la CVMC*—stylebook for Valencian public media—was published in July 2017, I decided to write a series of pleadings concerning linguistic issues—phonetics, syntax, morphology, lexicon—which are the basis of this essay. For us, it is important to consider the linguistic standard used in Valencian media, for these linguistic regulations can positively affect the present and future of Valencian as long as the linguistic choices stay genuine, adequate, recognizable, socially cohesive, assimilable and practicable to Valencian speakers and to Valencian society as a whole. To make this possible, it would be most convenient to consider two basic principles: on the one hand, linguistic regulations should abide by the official standard grammar for Valencian issued by AVL (Valencian Academy); on the other hand, besides AVL regulations, other linguistic choices or variants of present-day Valencian should be considered in order to convey a more flexible perspective of linguistic use (just like Catalan media do too). In the conclusions, our essay analyzes the degree of implementation of those basic principles by Valencian media, which, for us, is remarkably negative. The Valencian pattern used in our television (especially, and paradoxically, in social media: Twitter, website) are more restrictive to popular use than the usual choices in the academic linguistic standard, to the point that fully acceptable linguistic variants (sometimes the highly preferred ones by AVL) are considered “colloquial”, and therefore, not adequate in the formal language used by public media. This attitude is responsible for making up an artificial linguistic model that is unnecessarily detached from popular use.

Key words: À Punt, CVMC (Valencian public media), grammar, lexicon, media, linguistic norm, linguistic choices, radio, television, social media.

PART A. NOTES PRELIMINARS

L'any 2017, vaig elaborar unes al·legacions a la part lingüística de la *Proposta de Llibre d'estil de la CVMC*, publicada en la seua primera versió en juliol del 2017 en l'apartat «Transparència» de la pàgina web de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació.¹ Aquelles esmenes, les vaig redactar amb un esperit plenament col·laborador i constructiu, per a millorar el document original, i un grup de persones preocupades pels assumptes lingüístics les remetérem (com a

¹ L'enllaç, que ja no està actiu, era el següent: https://www.cvmc.es/wp-content/uploads/2017/07/llibre_destil_CVMC.pdf

Cercle Isabel de Villena) a la comissió pertinent. Posteriorment, en setembre del 2017, la CVMC va publicar en la seua web una segona versió del manual (en teoria, també provisional, ja amb el títol *Llibre d'estil de la CVMC*), la qual presentava nombroses modificacions (entenc que, en part, motivades per les nostres al·legacions i les d'altres persones i entitats).²

En el moment de presentar este estudi com a ponència en la IX Jornada sobre el Valencià de Taula de Filologia Valenciana (Silla, 28/10/2017),³ esperàvem encara la tercera versió (primera edició) del llibre, que arribaria en desembre d'aquell any (previ informe de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, la qual no l'ha fet públic).⁴ Finalment, en gener del 2020, la CVMC emetia una nota de premsa informant que havia «aprovat de manera provisional la segona edició del *Llibre d'estil*» i que, de nou, l'AVL ha de «revisar-lo i emetre un informe abans de la seua publicació»;⁵ a maig del 2020, encara no hem tingut més notícies sobre eixa segona edició.

Este treball conté aquelles al·legacions, de manera que és un estudi de la primera versió del llibre d'estil. A més, analitza les novetats introduïdes en la segona versió respecte a la primera, a fi de determinar si conté canvis potencialment relacionats amb les esmenes que havíem presentat. Ara bé, eixa segona operació no és sinó un exercici d'intuïció, ja que la comissió del llibre d'estil no ens va aclarir quines eren concretament les al·legacions que ens acceptava i quines desestimava (només ens va comunicar els números: 33, acceptades; 16, acceptades parcialment; 81, desestimades).

En acabant de l'anàlisi del manual de la CVMC (part B), trobareu uns comentaris sobre el model lingüístic que ja estava aplicant el compte de Twitter

² L'enllaç encara funciona: <https://www.cvmc.es/wp-content/uploads/2017/09/llibre-destil-cvmc-7set2.pdf>

³ <https://filologiavalenciana.org/jornades/>

⁴ https://www.cvmc.es/wp-content/uploads/2017/12/Llibre-destil-CVMC_web.pdf

⁵ <https://www.cvmc.es/el-consell-rector-aprova-la-segona-edicio-del-llibre-destil-de-la-cvmc/>

d'À Punt durant els mesos de setembre i octubre del 2017 (part C). Finalment, podreu llegir les conclusions a què vaig arribar sobre el camí que s'havia encetat i sobre els efectes que podia tindre en el futur (part D). El lector haurà de jutjar, amb la perspectiva del temps i del que després hem anat veent (i vorem), fins a quin punt la reflexió era encertada.

Sagunt, maig del 2020

L'interés pel model lingüístic de la nova radiotelevisió pública valenciana partix de la importància cabdal que percebem per al present i per al futur de l'idioma en l'acció de vehicular a través dels nostres mitjans de comunicació audiovisuals públics un valencià que siga natural, adequat, identificador, cohesionador, assimilable i practicable per al conjunt dels valencianoparlants i de la societat valenciana, de manera que n'estimulem i en potenciem l'ús i la normalització social.

Per a fer realitat eixe objectiu, convindria partir dels dos principis fonamentals següents:

- a. El valencià de la CVMC hauria de tindre com a marc bàsic de partida la normativa lingüística oficial de l'AVL. Això implica complir de manera inequívoca (a través de tots els canals comunicatius i en tots els formats, incloent el portal web i els comptes oficials de la Corporació en les xarxes socials) les prescripcions, preferències i recomanacions que la dita entitat estableix explícitament en els seus documents normatius, treballs i informes (per exemple, la preferència de la forma invariable del numeral *dos* sobre *dues*). Ben mirat, actuar d'una altra manera des del sector públic significa en la pràctica despullar l'AVL de la seua funció institucional,

- fundacional, legal i estatutària i rebaixar-la al paper d'un mer ens consultiu (que no és el que li correspon segons la legislació valenciana).
- b. Paral·lelament, i sense incomplir el principi anterior, el valencià de la CVMC sí que hauria de tindre una certa autonomia respecte a l'AVL, ja que la llengua dels mitjans comunicatius audiovisuals i de les xarxes no sempre és necessàriament la de les acadèmies (més circumscrita a una correcció teòrica), sinó que s'impregna més intensament de la realitat lingüística social (és a dir, de l'ús real de la llengua en la societat) i hi interactua. Per tant, la particularitat del valencià de la CVMC no hauria de ser mai la de resultar encara més restrictiu i *literaritzant* que el mateix model acadèmic (com proposa el llibre, actuació que implica relegar constituents lingüístics d'ús comú i normatius a *registres informals*), sinó tot el contrari: hauria d'anar més allà de la normativa en el sentit de ser més permissiu amb opcions lingüístiques d'ús general i més inclusiu del valencià popular (que és el valencià de la societat valenciana, a la qual els nostres mitjans públics es deuen i es dirigeixen).

Un exemple ben il·lustratiu de la manera d'actuar descrita és el model de català de la CCMA, sempre a cavall entre l'IEC i els catalans del carrer. En el seu portal *ésAdir*,⁶ la corporació catalana arplega un total de 2.199 paraules i expressions que, encara que ni tan sols apareixen en el diccionari normatiu de l'IEC, són d'ús habitual per als parlants catalans i es consideren adequades en l'audiovisual. Sense la necessitat d'anar tan lluny com l'*ésAdir*, la CVMC també deuria incorporar elements del valencià popular sempre que es compliren dos condicions que proposem (de fet, més estrictes o conservadores que en el cas de la CCMA): 1) que eixos constituents tinguen un ús prou general per part dels valencians; i 2) que, com a mínim, estiguen inclosos en el DNV amb la marca

⁶ <http://esadir.cat/>

col·loquial (cas de la paraula *carinyo*). Actuant d'eixa manera, ens assegurariem que el model de llengua de la CVMC seria equilibrat i no cauria, ni en l'excés de l'academicisme (o de ser més restrictiu que l'Acadèmia), ni en el *tot s'hi val*. ¿Serien o no serien dos criteris sensats?

De la seua aplicació, sorgixen les al·legacions presentades a la Corporació, des de la convicció que el camí que marquen és el més adequat i el que obtindria els millors resultats en arrelament social de la CVMC i en potenciament de l'ús social del valencià. Com ja he dit, a continuació les introduiré indicant la seua acceptació o desestimació en la segona versió i seguint la mateixa estructura (numeració i títols dels apartats) que presenta la part B de la *Proposta de Llibre d'Estil de la CVMC* (en les dos versions, de juliol i setembre del 2017), titulada «El model lingüístic de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació».

PART B. ESMENES A LA 1A VERSIÓ I EFECTES EN LA 2A

1. INTRODUCCIÓ

- i. Llegim: «L'usuari pot presentar tres tipus de variació». Però no és l'usuari, sinó l'ús que fa de la llengua.
[Segona versió: cap canvi.]
- ii. El terme *dialecte* està connotat negativament i no ajuda a recuperar l'autoestima lingüística dels valencianoparlants. Millor *parlars* o *modalitats (lingüístiques)*. *Dialecte* en el DNV: «2. m. LING. Modalitat que presenta una llengua en un territori determinat».
[Segona versió: cap canvi.]
- iii. En la pràctica, no és realiste pretendre que els periodistes (recorrem que no són tècnics lingüístics) puguen i hagen de distingir,

en les seues tries fonètiques, morfològiques, sintàctiques i lèxiques, entre tants models i variants diverses en funció de tants gèneres i paràmetres diversos, sobretot quan tant els models i variants diverses com els gèneres i paràmetres diversos «no són tancats, hermètics i estables, sinó oberts, flexibles, porosos i canviants». Per a ser practicables, les opcions s'haurien de reduir a *recomanables*, *acceptables* i *no recomanables*, sense cap altra distinció que una permissivitat més gran quan intervenen els factors d'oralitat i espontaneïtat.

[Segona versió: cap canvi.]

- iv. Pel que fa al *registre formal elevat*, pareix tindre una aplicació potencial tan summament limitada (i amb unes formes lingüístiques tan pintoresques) que en trobaríem molt convenient la supressió.

[Segona versió: cap canvi.]

- v. En esta introducció, no s'ha justificat l'elaboració d'un llibre d'estil nou en compte de l'adopció per la CVMC del *Llibre d'estil per als mitjans audiovisuals en valencià* (en avant, LEMAV), editat per l'AVL en el 2011.

[Segona versió: cap canvi.]

- vi. Tampoc queda justificat que el portal web haja d'aplicar un model escrit propi i diferenciat del model escrit de la televisió, ja que els dos canals es dirigeixen al públic general. Com hem explicat en §0, i com més avant desenvoluparem amb casos concrets, el portal web no pot ser alié a les opcions preferents i recomanacions que marquen els documents normatius i treballs de l'AVL (dos graus dels demostratius –reforçats– en compte de tres –simples–, forma *dues* per *dos...*).

[Segona versió: cap canvi.]

2. ORTOLOGIA I PRONUNCIACIÓ

2.1. VOCALS

El títol és redundant, ja que, segons el DNV, l'ortologia és:

1. f. LING. Pronunciació correcta d'una llengua determinada.
2. f. LING. Part de la gramàtica normativa que s'ocupa d'establir la pronunciació correcta.

Per tant, hauria de ser simplement *pronunciació* (o *fonètica*), ja que s'entén que l'apartat farà recomanacions sobre allò que s'indica en el títol (així com després van els apartats de *morfosintaxi*, *lèxic...*, i no de *normativa morfosintàctica*, *ús correcte del lèxic...*).

[Segona versió: el títol ara és «Fonètica».]

2.1.1. Les vocals tòniques

- i. En la part «Quant a les formes *jo* i *com*, són vàlides tant la pronunciació oberta com la tancada», convé fer dos puntualitzacions. La primera és que, en el cas de *com*, això pot ocórrer únicament quan és tònic (és a dir, un pronom interrogatiu o exclamatiu: *¿Com ho vols?* *¡Com estàs de gran!*), i no quan és àton (com a conjunció: *Fes com ells*), cas en què l'única pronunciació és tancada. La segona consistiria en afegir les altres paraules en què passa el mateix: *prompte*, *cort*, *contra*, *front* i les formes amb *o* tònica dels verbs *coure*, *cobrar* i *sobrar* (Saborit 2009: §2.4). O, almenys, haurien d'aparèixer com a acceptables les pronunciacions d'eixes paraules que no s'indiquen en el DNV.

[Segona versió: s'especifica «*com* (pronom interrogatiu o exclamatiu)» i s'afeg la segona puntualització, amb esment de totes les paraules proposades.]

- ii. La pronunciació *-óu*, que no apareix en el DNV, és una evolució d'una part reduïda del valencià (l'àrea entre el Pla de Cabanes i Sagunt). No forma part de l'estàndard oral i només s'hauria d'acceptar com a marca de l'àmbit restringit on eixe fenomen té lloc (un estàndard ha de tendir a presentar trets de pronunciació generals, i este no ho és). A més, per ser sistemàtic en tantes paraules, fomenta la confusió entre *ó* i *ò* per part dels parlants que pronuncien *-òu* i, sobretot, dels nous parlants. No hem de normalitzar l'ús de *ó* en contexts on la immensa majoria de parlants tenen *ò*; fora de la regió dita, *-óu* apareix només entre parlants que no tenen els fonemes *ò* i *è*. Per una altra banda, el cas de *pou* és diferent i no s'hauria de ficar en el mateix sac que els altres: la seua pronunciació fluctua modernament entre la *o* tancada (que és la tradicional) i l'oberta en tot el valencià, i les dos apareixen en el DNV.

[Segona versió: en l'apartat de *pronunciacions no recomanables*, s'especifica que «la realització de la *o* com a tancada [ow] quedarà restringida a situacions comunicatives en què es vulga reflectir la procedència geogràfica (valencià septentrional)»; també s'afeg el cas de *fou* (que jo no vaig esmentar) i es corregix la referència a la pronunciació de *pou* («la més general és també tancada».)]

2.1.2.1. Amb la vocal *e*

- i. No té sentit referir-se únicament als *registres formals* quant a la validesa de [a] o [e] dels dos primers punts de l'apartat (*entendre, escoltar...*), ja que el lector es pregunta què ocurrerà en els *registres informals*: ¿és preferible [a] o també són igualment vàlides les dos?

[Segona versió: s'elimina la referència als *registres formals*.]

- ii. L'acabament *-aiximent/-eiximent*, que no és una simple pronunciació de *-aixement/-eixement* sinó una variant formal (morfologia), és històric i tradicional en el valencià escrit (CIVAL), el general en la parla popular de totes les comarques valencianes (DCVB) i, a més, plenament normatiu (DNV). També és el recomanat en el LEMAV (§2.2.1.2). Per tant, no hauria de ser acceptable únicament «en situacions comunicatives espontànies o menys formals», sinó en totes.

[Segona versió: cap canvi.]

- iii. Llegint l'apartat, fa la impressió que fer l'harmonia vocàlica seria menys acceptable que no fer-la. A més, eixe fenomen no és propi únicament d'una zona concreta del valencià, sinó que apareix de manera intermitent al llarg de tot el nostre territori, entre la Plana de Castelló i el Carxe (Regió de Múrcia).⁷ Proposem esta redacció: «És tan acceptable l'assimilació vocàlica de la *a* final de paraula a la *e* oberta tònica de la síl·laba anterior (*terra* [tére], *perla* [pérle]) com el seu manteniment en [a] ([téra], [pérla])».

[Segona versió: cap canvi.]

- iv. Les formes *quixal* i *dixar* (i *sixanta* i *giner*) són molt predominants en tot el valencià oral (i català occidental i mallorquí), de manera que haurien de considerar-se acceptables en l'oralitat, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: cap canvi.]

⁷ Saborit 2009: §2.5 i mapa 1.

2.1.2.2. Amb la vocal *o*

- i. Sobre les pronúncies del pronom *ho*, en la primera frase convé precisar que depenen del context fonètic (i no d'altres classes de context). Per una altra banda, les pronúncies [upórta], [mupórta] i [elzupórta] no són gens generals en valencià (i menys encara en la parla emfàtica); per tant, no haurien d'aparèixer com a recomanables (LEMAV §2.2.1.2: únicament «[eu sabia]»).

[Segona versió: «Pot alternar entre [ew] i [u]» passa a «Generalment es pronuncia [ew]»; els exemples que he esmentat desapareixen.]

- ii. Sobre l'harmonia de la *ò*, s'apliquen també els comentaris que hem fet sobre l'harmonia de la *è* (§2.1.2.1.iii). La redacció quedaria com segueix: «És tan acceptable l'assimilació vocàlica de la *a* final de paraula a la *o* oberta tònica de la síl·laba anterior (*cosa* [kóza], *porta* [pórta]) com el seu manteniment en [a] ([kóza], [pórta])».

[Segona versió: cap canvi.]

2.1.3. Els grups vocàlics

- i. Són igualment habituals i haurien de ser igualment recomanables les pronunciacions com a hiat (sancionades pel DNV) i com a diftong dels acabaments àtons *-ia*, *-ie*. No donar com a vàlides les úniques pronunciacions que apareixen en el DNV ([istória], [série]) significaria contradir la normativa lingüística oficial de l'AVL. De fet, la qüestió de si convé més pronunciar diftong o hiat en eixos casos és tan difícilment comprensible i practicable per als professionals i tan poc perceptible per als consumidors dels mitjans, que ni tan sols caldria que apareguera en el llibre d'estil.

[Segona versió: S'afeg una part de *pronunciacions acceptables*: «En registres de formalitat alta, també és acceptable la pronunciació dels grups vocàlics àtons finals *-ia*, *-ie* com a hiat: *història* (*his-tò-ri-a*), *sèrie* (*sè-ri-e*)». Ara bé, no es justifica que l'opció no recollida en el DNV quede per damunt de la que sí que hi apareix.]

- ii. Les formes *afília*, *prèmia*, *estúdién*, etc., són completament habituals en tot el valencià oral i, per tant, haurien de considerar-se acceptables en l'oralitat, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: cap canvi.]

- iii. La pronunciació [koránta] (en el bloc occidental i mallorquí, i [kuránta] en la resta de l'oriental) és molt predominant en tota la llengua oral, de manera que hauria de considerar-se acceptable en l'oralitat, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: cap canvi.]

2.2. CONSONANTS

2.2.1. Els sons alveolars corresponents a les grafies *s*, *ss*, *c*, *ç*, *z*, *tz*, *ts*, *x*, *sc*

a)

- i. La pronunciació de la grafia *z* inicial s'hauria d'acceptar també com a [s], ja que no existix [z] inicial en valencià (DCVB: *zona* [sóna], *zebra* [séβra]) fora del cas de [zéro] en alguns parlars.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. El punt que parla del «grup *tz* del sufix verbal *-itzar* i dels seus derivats nominals» hauria de fer també referència a «paraules com ara *horitzó* [horizó], *botzina* [bozina] o *magatzem* [magazem]» (LEMAV, §2.2.2).

[Segona versió: Ara la realització de *tz* ja no seria [dz], sinó [ddz]: *dotze* [dóddze]. A més, la de *ts* (que no apareixia en la primera versió) seria [tts]: *potser* [pottsér]. Més avant, la pronunciació *no recomanable* de *dotze* també passa de [dódʒe] a [dóddʒe].]

- iii. Encara que el títol de l'apartat parles de *sons alveolars*, el punt sobre la pronunciació de la grafia *x* suggerix al lector que mai es faria com a [ʃ].

[Segona versió: cap canvi.]

- iv. En la part que parla del «grup -sc- dels verbs incoatius», s'obvia que la forma (i no simple pronunciació) general en el valencià històric i oral actual és *patixca* i no *patisca*, la qual apareix en els pocs parlars que, per confondre els fonemes /s/ i /ʃ/, fan *caissa* i *peis*. En Saborit (2009: §2.3.2), llegim que, «en l'estàndard oral», «la pronúncia més genuïna i lògica» és /ʃ/ palatal i no /s/ alveolar, com fan els parlants que no distingixen un fonema de l'altre». Per tant, per a no fomentar la indistinció entre els fonemes /s/ i /ʃ/, la forma *patixca* hauria de ser l'opció recomanable en l'oralitat, mentres que la pronunciació *patisca* hauria de ser, com a molt, acceptable (per grafisme). Un estudi exhaustiu d'estes formes es pot trobar en Saragossà (2007: §6).

[Segona versió: cap canvi.]

b)

No trobem raons objectives per les quals no hauria de ser acceptable, almenys quan hi ha espontaneïtat, la «pronunciació palatalitzada [ʃ] de la *s* del grup *ts* en posició final: *plats* [plátʃ]», fenomen genuí i en expansió que, a més, no implica cap anivellament amb la llengua socialment dominant (el castellà). S'accepta en el LEMAV (§2.2.2: *molts* [moltʃ]). Per una altra banda, la pronunciació de *potser* (paraula que no forma part del valencià tradicional) no seria [potʃér] sinó [potʃsér], ja que l'expressió viva *pot ser* es fa [pótʃsér].

[Segona versió: Es continua afirmant, contra la lògica, que la pronunciació popular de *potser* seria [pot]ér] (on falta [s]). Ara també es dona [pòt]sér] com si fóra una altra manera de pronunciar *potser* (quan és la pronunciació de *pot ser*). En qualsevol cas, no s'atén la petició d'acceptar *ts* com a [t].]

2.2.2. Les consonants palatals representades per *g/j, tg/tj, x*

a)

[Segona versió: La [j] de *ja* i *jo* passa de ser *semiconsonant* en la primera versió a *semivocal* en la segona. Ara bé, si consultem el DNV, trobem que la *i* i la *u* són semivocals quan són el «segon element d'un diftong» (cas de la primera síl·laba de *aire*) i que són semiconsonants quan són el «primer element d'un diftong», amb els exemples *iode* i *iogurt*. Per tant, la modificació introduïda en l'apartat contradiu l'AVL.]

b)

- i. Diu l'apartat que «és acceptable, en els àmbits territorials en què els és pròpia, la pronunciació com a geminada de la grafia *tj/tg*: *metge* [méddʒe], *platja* [pláddʒa]». Ara bé, resulta eixa pronunciació té una extensió territorial extraordinàriament restringida en valencià (unes poques poblacions de la Marina). Com a conseqüència lògica, no hem trobat cap referència a eixa acceptació (ni a eixa pronunciació), ni en el LEMAV, ni en l'*Estàndard oral valencià* de l'AVL, ni en Lacreu (2012), ni en cap altre document sobre l'estàndard oral valencià o sobre la llengua dels mitjans valencians. A més, en la pràctica, la geminació de *tg/tj* pròpia d'eixes poblacions no és sistemàtica, sinó que té un abast lèxic també molt limitat (només ocorre en *metge* i en alguna paraula més), de manera que la seua aparició en el llibre d'estil només pot tindre l'efecte d'introduir

un factor de confusió sobre la pronunciació de *g/j* i *tg/tj*, que en el valencià tradicional no es distingixen. En definitiva, el fenomen fonètic que comentem hauria de, o bé no aparéixer en el llibre, o bé considerar-se no recomanable, ja que té «una extensió territorial reduïda» (§2); de fet, anecdòtica.

[Segona versió: punt suprimit.]

- ii. Un punt encara més sorprenent que l'anterior és el que afirma que «és acceptable en un registre formal elevat la pronunciació de la *j* com a [dʒ] en les paraules *ja* [dʒá] i *jo* [dʒó] o [dʒó]». En realitat, resulta que eixa pronunciació hipotètica (purament grafista) és inaudita en la llengua viva de tot l'àmbit lingüístic, de manera que, en compte de ser acceptable en un registre (a més, *formal elevat*), hauria de ser senzillament no recomanable (o no aparéixer en el llibre).

[Segona versió: punt suprimit.]

c)

- i. No es justifica la pronunciació dels grups *-jecc-* i *-ject-* (*projecció*, *trajecte*) amb [dʒ]. El valencià viu la fa unànimement amb [j], de manera que eixa pronunciació hauria de ser la més recomanable. ¿Per quina raó no podríem dir (com diem) [trajékte] si sí que podem dir (i diem) [já]?

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Pel que fa a la «pronunciació com a [dʒ] o com a [j]» de la *x* del grup *ex-* seguit de vocal en mots com *executar*, *exercici*, *exemple* o *exèrcit*, són històriques, tradicionals i vives en el valencià general, de manera que haurien de considerar-se acceptables, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: de «s'hauria d'evitar» a «quedarà restringida a situacions comunicatives col·loquials de la zona on és pròpia».]

2.2.3. Les consonants corresponents a les grafies *l*, *ll*, *l·l*, *tl* i *tll*

a)

Per a millorar la comprensió, convé posar exemples de *l* molt velar en valencià, fonamentalment en posició de coda o intervocàlica: *animal*, *gelat*, *palma*, *caragol*, *polp* (Saborit 2009: §5.2).

[Segona versió: s'afigen els exemples *caragol*, *pelat* i *colp*.]

b)

i. Les formes *atre*, *nosatres* i *vosatres*, unànimes en el valencià oral de totes les comarques i avalades (sense cap marca restrictiva) pel DNV com a pronunciacions de *altre*, *nosaltres* i *vosaltres*, haurien de ser almenys tan vàlides com la pronunciació grafista de la *l*, i no cap marca de *formalitat baixa*. A més, apareixen en llargmetratges doblats al valencià per a RTVV (*El padri / The Godfather*, 1972), gènere que el llibre que ací comentem marca com a *no espontani*.

[Segona versió: s'elimina la referència a la *formalitat baixa*, però es manté la de l'espontaneïtat.]

ii. La «pronunciació geminada de *l·l*: *il·lusió* [illuzió]), *novel·la* [novélla]» en «un registre formal elevat» significaria un grafisme inaudit en el valencià oral i provocaria estranyesa en el consumidor dels mitjans de comunicació audiovisuals, de manera que, si ha d'eixir en el manual, hauria de ser com a no recomanable. No pot estranyar que no aparega com a opció en el LEMAV (ni en el DNV).

[Segona versió: cap canvi.]

c)

i. Pel que fa a la «pronunciació palatal de la *l* inicial de paraules cultes com *línia* [línia], *literatura* [litératúra]», és molt habitual en el valencià viu i, a més, no afecta la grafia (es pot donar igualment totes les paraules amb *l* gràfica inicial fora de les formes de l'article i

pronom feble *el: lo, la, los, les*), de manera que hauria de considerar-se acceptable, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Amb bon criteri, no es recomana la «pronúncia de la *t* de la lletra composta *tl: ametla* [amédla]». Ara bé, igualment s'hauria de desaconsellar la pronunciació de la *t* que escrivim en la grafia *tl/*: *rotllo* [ródlo].

[Segona versió: cap canvi.]

2.2.4. Les consonants que representen les grafies *b/p*, *t/d* i *g/c*

a)

- i. Encara que es recomane «la pronunciació de la *d* intervocàlica en els acabaments en *-ada* i *-ador: menjada, vegada; mocador, llaurador*», el seu emmudiment en eixos dos contextos concrets no pot ser no recomanable «en tots els registres», sinó que també hauria de considerar-se acceptable (almenys quan hi ha espontaneïtat) de manera explícita per ser un fenomen sistemàtic i propi de pràcticament tot el valencià (a excepció únicament d'una àrea prou reduïda de l'extrem septentrional).⁸

[Segona versió: es suprimeix la referència a «tots els registres», però el fenomen segueix sense aparèixer com a acceptable (en cap registre).]

- ii. Sobre la darrera consonant dels «grups consonàntics finals *mp/mb, nt/nd i tl/ld*», no té sentit elevar a única opció recomanable

⁸ L'actuació unànime del valencià oral general (que inclou fins els parlars més meridionals i la majoria dels més septentrionals) es pot observar clarament en el mapa d'este enllaç d'Iberolingua:

http://www.iberolingua.com/pagines_mapes/mapes_atles/pagines_mapes_atles_valencia/con_d_interv.htm

una distinció artificial per a molts parlars i difícilment practicable entre un singular *llamp* i un plural *llams*, ni entre *pons* i *adults*. S'hauria de recomanar la pronunciació d'eixa consonant en tots els casos (un cas a banda és *temps* [tém̄s], on no hi ha plural) i acceptar-ne com a opcional l'emudiment en els plurals. Eixa és l'actuació més general en els parlars valencians (de la Vall d'Uixó a Guardamar; Saborit 2009: §1.1 i mapa 2).

[Segona versió: L'emudiment en els plurals passa de ser recomanable a acceptable, però el manteniment segueix sense aparéixer com a recomanable. Es té en compte, ara sí, el cas especial de *temps* [tém̄s].]

- iii. Pel que fa a la pronunciació de la grafia *ch* final dels llinatges com a [k], convé matisar que alguns cognoms valencians tradicionalment grafats amb *ch* final sí que es pronuncien amb [tʃ], com ara *Alborch*.

[Segona versió: s'afeg «Però: *Alborch* [alβórtʃ], d'origen àrab».

b)

Pel que fa a l'emudiment de la consonant velar final de *cranc* i *sang*, el fet que tinga una «extensió geogràfica molt més reduïda» implica que s'hauria de considerar no recomanable («pronunciacions d'una extensió territorial reduïda», introducció de §2).

[Segona versió: passa de ser acceptable l'emudiment a recomanable el manteniment.]

c)

- i. No es poden ficar *cadira* i *madur* en el mateix sac que *boda*, ja que l'emudiment de la *-d-* en els primers casos té una extensió geogràfica molt més gran (general) i, per tant, s'hauria de considerar acceptable, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Quant a la «supressió de la *g* intervocàlica en paraules com *jugar*, *agulla*, *aigua*», també és general en el valencià oral i, per tant, s'hauria de considerar acceptable, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.
[Segona versió: cap canvi.]
- iii. El cas de la «palatalització del grup *-ts* en la formació dels plurals» no és diferent del que ja hem comentat de §2.2.1b. Per les mateixes raons, s'hauria de considerar acceptable, almenys quan hi ha espontaneïtat. A més, recordem que s'accepta en el LEMAV (§2.2.2: *molts* [moltx]). Per una altra banda, en l'exemple *cabut* falta la *-s* del plural.
[Segona versió: cap canvi.]

2.2.5. La pronunciació de la *v*

b)

És innecessari (i resta força a la recomanació prèvia) acceptar explícitament la pronunciació de la *v* com a *b*, ja que el punt a) expressava exactament el mateix: «és preferible mantindre la distinció».

[Segona versió: la indistinció ara s'accepta «en els àmbits territorials en què es produeix». A banda, els exemples de distinció ara són binaris: *vell-bell*, *vena-bena*, *veu-beu*, *vall-ball*.]

2.2.6. Les consonants vibrants *r* i *rr*

c)

No es pot ficar [kómter] (la pronunciació real és [kónter]), que és general, en el mateix sac que [kréwrer] i [tráwrer], d'extensió geogràfica molt

més reduïda. El primer cas hauria de considerar-se acceptable, com a mínim quan hi ha espontaneïtat.

[Segona versió: la transcripció de *compte* passa de [kómter] a [kónter], però se segueix considerant-se *no recomanable*, al mateix nivell que [kréwrer].]

2.2.7. Les consonants nasals *m*, *n* i *ny*

a)

S'afirma que, «en els grups consonàntics *-tn-* i *-tm-* de paraules patrimonials, la *t* no es pronuncia perquè s'assimila a la nasal següent o desapareix». Ara bé, eixa afirmació no és certa des d'un punt de vista sincrònic: eixa *t* (hui, purament gràfica) no es pronuncia perquè les grafies *tn* i *tm* volen representar les pronunciacions [nn] i [mm] respectivament, i no perquè hi haja cap *t* fonètica que estiga assimilant-se a res ni desapareixent. Un llibre d'estil per a mitjans de comunicació no ha d'explicar etimologia, sinó indicar les pronunciacions recomanades per a les grafies *tn* i *tm*. Per una altra banda, les pronunciacions geminades tenen una extensió geogràfica extraordinàriament reduïda (anecdòtica) en valencià, de manera que, com a molt, es podrien considerar només com a acceptables (no com a *pròpies*, que vol dir *les úniques*) en eixe hipotètic *registre formal elevat*.

[Segona versió: Ja no es parla de *assimilació* de la *t*. Ara bé, no sabem per què la geminació passa de ser «pròpia del registre formal elevat» a, simplement, «més formal», de manera que ara tindria un àmbit d'aplicació més ample i seria preferible a la pronunciació simple, que és la general en la llengua viva.]

2.3. DIFTONGS I HIATS

2.3.1. Contactes entre vocals

b)

La transcripció de *què esperes* com a [késperes] seria errònia si seguïrem el mateix criteri que en les altres transcripcions de l'apartat: l'accent aniria en la penúltima síl·laba ([kəspéres]). En realitat, hi ha una tonicitat secundària en la primera síl·laba, com n'hi ha en tots els exemples donats. Per una altra banda, l'opció [kəspéres] hauria d'anar acompanyada de l'opció [kəspéres], amb una *a* que és més general (i arrellegada com a igualment recomanable en §2.1.2.1a).

[Segona versió: No s'afegir l'opció [kəspéres], encara que era recomanable en §2.1.2.1a. Sí que s'introdueix l'accent secundari: [kəspéres]. Ara bé, l'aplicació dels accents secundaris al conjunt de l'apartat no és sistemàtica, ja són absents en uns quants casos: [nowdú], [no javía], [noz vólen], [unóra].]

2.3.2. Contactes entre consonants o entre consonant i vocal

a.2)

Feix ample no es pronuncia [fėjdzámple], sinó [fėjzámple].

[Segona versió: *peix adobat* [pèjzəðobát].]

b)

S'hauria de recomanar la pronunciació d'eixa *-t* i acceptar-ne l'emmuïment. El criteri seria el mateix que en el punt anterior: distingir *quant* és i *quan* és.

[Segona versió: ara el manteniment és preferible i l'elisió és acceptable «en les zones en què és pròpia».]

2.4. REMARQUES SOBRE LA SÍL·LABA TÒNICA D'ALGUNES PARAULES

a)

En el portal *ésAdir* de la CCMA, estan acceptades: *políglota* (ús general), *xàndal* (col·loquial) i *xassis* (col·loquial), de manera que en sol·licitem la supressió. Per una altra banda, no s'acaba d'entendre què deu significar dir el *etc.* amb què acaba el llistat: ¿vol dir *i altres paraules?* ¿Quines? O ¿quantes?

[Segona versió: s'ignora l'*ésAdir*, però s'elimina el *etc.*]

b)

En l'*ésAdir*, estan acceptades: *acné* (ús general), *aerostat* (hi ha *termostat*, col·loquial), *kàrate* («igualmente vàlida», «consolidada en l'ús»), *lívido* (col·loquial), *mèdul·la* (col·loquial), *termostat* (col·loquial) i *viking* (ús general, i DIEC2 des d'abril del 2017), de manera que en sol·licitem la supressió. Per una altra banda, *dentrífici* ni tan sols apareix en el DNV (i és *no admissible* en l'*ésAdir*); sí que trobem *dentífrici* (que remet a *dentífric*). Pel que fa al *etc.* final, es repeteix el mateix dubte que en el punt anterior.

[Segona versió: s'ignora l'*ésAdir*, però s'elimina el *etc.*]

c)

En l'*ésAdir*, estan acceptades: *aureola* (col·loquial), *Cleopatra* («Totes dues formes són vàlides», «El diccionari normatiu (DIEC2, 2007) recull les dues grafies», «Als nostres mitjans de comunicació s'ha donat preferència a la forma popular *Cleopatra*, especialment en el doblatge de

pel·lícules»), *Damocles* (col·loquial), *eczema* («ús més estès», «admissible en tots els registres»), *electrode* (col·loquial) i *pneumonia* (col·loquial), de manera que en sol·licitem la supressió. Pel que fa al *etc.* final, es repeteix el mateix dubte que en els dos punts anteriors.

[Segona versió: De *Cleòpatra*, a «*Cleòpatra* (també *Cleopatra*)»; en els altres casos, s'ignora l'*ésAdir*. S'elimina el *etc.*]

3. MORFOLOGIA I SINTAXI

3.1. FEMENINS I -ISTA

3.1.1. El femení dels càrrecs i de les professions

- i. En l'entrada *jutge* de l'*ésAdir*, llegim: «Al costat del femení *jutgessa*, el diccionari normatiu també recull la forma *la jutge* (DIEC2, juliol 2015). Donarem preferència a aquesta segona opció i l'article assenyalarà si és masculí o femení: *el/la jutge*». El DNV també accepta *jutge* com a invariable. Per tant, convindria afegir eixa opció.

[Segona versió: de *jutgessa*, a «*jutgessa* (o *la jutge*)».]

- ii. La preferència per *xofer* per damunt de *xòfer* contradiu el DNV: «*xòfer -a* (o *xofer -a*)». Això s'hauria de modificar. Per una altra banda, en l'entrada *xòfer/xofer* de l'*ésAdir* llegim: «Tot i que el diccionari normatiu recull el femení *xòfera* (o *xofer*), en general es fa servir com a invariable. L'article assenyalarà si és masculí o femení: *el/la xòfer*».

[Segona versió: de «*xofer* (o *xòfer*)» i «*xofer* (o *xòfera*)», a «*xòfer* (o *xofer*)» i «*xòfera* (o *xofer*)»; no s'introdueix com a invariable (*el/la xòfer*).]

3.1.2. Els mots acabats amb el sufix *-ista*

El sufix *-iste* és d'ús general en tot el valencià (i en el català occidental; les altres varietats, senzillament, no distingixen *a* i *e* àtones), legitimat per la tradició literària (CIVAL) i plenament normatiu segons l'AVL, de manera que hauria de considerar-se igual de vàlid (a tots els nivells) que el sufix *-ista* invariable.

[Segona versió: cap canvi.]

3.2. PLURALS

3.2.1. Paraules acabades en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig*

La GNV dona primer els plurals en *-s* (*boscs*, *gusts*) i, en acabant, les formes en *-os* (*boscós*, *gustós*). Si mirem el LEMAV (§3.1.2), també trobem que «formen el plural en *-s* o en *-os*» i, a més, que «cal fer servir preferentment la forma que resulte més natural». En canvi, ara ens trobem que *boscós* i *castós* serien preferibles i *boscs* i *casts* serien acceptables. Tota la llengua antiga i el valencià tradicional sempre han fet *boscs* i *casts*, com el valencià general actual; per tant, ¿quin sentit té prioritzar allò que és minoritari i que acosta la fonètica valenciana (que genuïnament acumula consonants finals) a la castellana (que no ho fa)? D'eixa manera, de la forma tradicional *frescs*, passariem a *frescos*, coincidint amb el castellà.⁹ Per contra, quan tenim [t] final sí que solem dir el plural en *-os*: *desitjos*,

⁹ «Els plurals en *os* s'han introduït amb castellanismes com *discos* o *quioscos*» (Saragossà 2005: §6.2.6).

bojos i *rajos*;¹⁰ però l'apartat accepta *desigs* i *boigs* i prioritza *raigs*. En definitiva, un gal·limaties.

Posant orde, i si volem establir unes preferències que siguen assimilables i practicables tant en la llengua escrita com en l'oral, la redacció podria quedar tan clara i simple com seguix: «En les paraules acabades en *-sc*, *-st* i *-xt*, els plurals es faran preferiblement en *-s*: *boscs*, *casts*, *texts*, etc. En les acabades en *-ig*, es faran preferiblement en *-os*: *desitjos*, *bojos*, *rajos*, etc.». I sense addicions sobre terminologia científica, ara innecessàries. Més aclariments sobre esta qüestió, en Saragossà (2005: §6.2.4 i §6.2.6).

[Segona versió: Es manté l'embolic de variants (*boscs* al costat de *desigs* i *boscós* al costat de *desitjos*). La part positiva és que, ara, les formes *boscs*, *casts* i *texts* apareixen com a igualment recomanables, en compte d'acceptables; la part negativa és que passa el mateix amb *desigs* i *boigs*. Per alguna raó que desconexem, desapareixen *raig* i el seu plural.]

3.2.2. Alguns noms acabats en *-e* àtona

Contràriament a les preferències que marca l'apartat, les formes etimològiques, històriques, literàries, tradicionals i generals en el valencià viu són *hòmens*, *jòvens* (úniques en el LEMAV), *ràvens*, *màrgens*, *òrfens*, *tèrmens*, *imàtgens*, *vèrgens*, *còvens*, *àsens*, etc. (totes principals en la GNV). Per tant, eixes haurien de ser les formes preferibles i, els plurals sense *n*, acceptables. Més aclariments sobre esta qüestió, en Saragossà (2005: §6.2.7).

[Segona versió: cap canvi.]

¹⁰ «El valencià col·loquial diu *desitjos*, i pràcticament mai *desigs*. És recomanable que actuem com la immensa major part del valencià popular i que, per tant, usem sistemàticament *lletjos*, *rojós*, *mitjos*...» (Saragossà 2005: §6.2.4).

3.3. QUANTITATIUS, DETERMINATIUS, POSSESIUS

3.3.1.2. Article neutre

3.3.1.2.1. En construccions abstractives o generalitzadores

L'ús de *lo* en estos casos, que és tradicional i general en la llengua oral de tot l'àmbit lingüístic (i en l'estàndard escrit actual de parts com l'Alguer), és pràcticament inevitable en l'espontaneïtat (sobretot, en l'oral) i, per tant, hauria de considerar-se acceptable sempre que eixe factor entra en joc. A més, apareix en llargmetratges doblats al valencià per a RTVV (*El padri / The Godfather*, 1972), gènere que el llibre que ací comentem marca com a *no espontani*. Un altre argument de pes és que, en els materials audiovisuals de la CCMA (fins i tot, en els productes de ficció), es fa un ús cada volta més habitual d'eixe article neutre *lo*. Per tant, ¿què no haurà de passar en, per exemple, un concurs? De fet, en la societat catalana hi ha un debat intens al voltant de la conveniència (o necessitat) de fer plenament normatiu el *lo* neutre (per exemple, mireu els articles d'Ignasi Moreta, Albert Pla Nualart i altres en el diari digital *Núvol*), de manera que no pot estranyar que la llengua dels mitjans audiovisuals vagen una passa per davant.

[Segona versió: cap canvi.]

3.3.2. Demonstratius

a)

- i. Les formes *este*, *eixe* i derivades estan referides en l'apartat com a *reduïdes*, però no són el producte de cap *reducció*, ja que són les

primeres (del llatí *iste, ipse*); senzillament, són les formes *simples* (no han afegit el reforç inicial [ak]). Per tant, sol·licitem que es canvie l'adjectiu *reduït* per *simple*, que és com apareixen en la GNV.

[Segona versió: de *determinants demostratius reduïts*, a *determinants demostratius simples*.]

- ii. La transcripció de *eixe arbre* té dos [j] quan deuria tindre'n una.
[Segona versió: de [ej]fáβre], a [ej]áβre].
- iii. Com s'extrau de §0.a i §1.iv, no està justificat que el portal web, contràriament a la llengua tant oral com escrita de la televisió, haja d'usar un sistema de dos graus de proximitat en els demostratius (*aquest* i *aquell*) en compte del sistema de tres graus (*este, eixe* i *aquell*), que és l'únic propi de la modalitat lingüística valenciana (i de parts del català occidental) i al qual donen preferència (i usen) tots els treballs de l'AVL (opció única en el LEMAV, només amb les formes dites: *este, eixe* i *aquell*). En definitiva, el paràgraf en qüestió contravé prescripcions i preferències establides per l'entitat responsable de la normativa oficial d'una manera explícita i flagrant i, per tant, en demanem la supressió.
[Segona versió: cap canvi.]

b)

- i. En primer lloc, el punt no hauria de referir-se en cap cas a «la llengua oral» (de la qual no formen part les formes reforçades dels demostratius), sinó, si de cas, a l'escrita. Però el fet greu és que, com hem explicat en el punt anterior, el sistema de dos graus dels demostratius contradiu la normativa de l'AVL. De fet, la GNV (§16.3.1) recorda que únicament correspon a «parlars no valencians». A més, les formes *aquest* i *aqueix* ni tan sols apareixen en el LEMAV. Fins i tot en eixos hipotètics «registres marcats per un

grau de formalitat elevat», el resultat seria massa postís. Per tot això, demanem la supressió del paràgraf en qüestió.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Quant a *aquí* amb valor de *distància intermèdia*, no té una *formalitat elevada* respecte a *ahí*; contràriament a eixa idea, l'AVL estableix la preferència inversa en el DNV i la GNV (*aquí* no apareix en el LEMAV, que només dóna *ací*, *ahí* i *allí*). A més, en la GNV (§16.5.2.b) llegim que la forma *ahí* «resulta difícilment substituïble per la forma *aquí*, ja que en els parlars on esta forma és viva adopta el valor de primer grau». Per tot això, considerem que convé suprimir la part sobre la *distància intermèdia*.

[Segona versió: Al fragment «la forma *aquí* amb valor de distància intermèdia», s'afeg l'expressió «si és el cas». No veem que, únicament amb eixa modificació superficial, s'haja atés el fons de l'esmena proposada.]

3.3.3. Possessius

a)

No s'indica quines serien les *formes consonantitzades* dels possessius per oposició a les *no consonantitzades*, i tampoc les trobem en el punt següent (de formes no recomanables). A més, les formes *meua*, etc., tenen una *u* intervocàlica consonant [w] (ni semivocal, ni semiconsonant); per tant, ¿què vol dir que serien *no consonantitzades*?

[Segona versió: s'elimina el terme *no consonantitzades*, que no és substituït per cap altre terme descriptiu, sinó per l'expressió «les següents».]

3.3.4.1. Cardinals

a)

- i. La forma *dèneu* és d'ús molt general en el valencià oral i, per tant, hauria de considerar-se acceptable en tots els casos. ¿O és realiste esperar que tots diguen *dènou* en la nova radiotelevisió? Per a la gramàtica de l'IEC (§14.1.1), les dos són igual de vàlides. Més aclariments sobre esta qüestió, en Saragossà (2005: §5.2.4).

[Segona versió: *dèneu* apareix ara com a pronúncia acceptable de *dènou*, encara que només en «situacions comunicatives espontànies i col·loquials».]

- ii. Novament, no està justificat que el portal web, contràriament a la llengua tant oral com escrita de la televisió, haja d'usar una forma que és secundària per a l'AVL (*dues*) per damunt de la forma que la dita entitat estatutària estableix com a principal en la normativa (*dos* invariable). A més, *dues* ni tan sols apareix en l'*Estàndard oral valencià* de l'AVL ni en el LEMAV. Consegüentment, en aplicació dels documents normatius de l'AVL, demanem la supressió del paràgraf en qüestió.

[Segona versió: cap canvi.]

b)

Hauria de dir *llengua escrita* en compte de *llengua oral*. En qualsevol cas, a més del que hem argumentat en el punt anterior, la forma *dues* no té una *formalitat elevada* respecte a *dos* invariable; contràriament a eixa idea, l'AVL estableix la preferència inversa. Per això, considerem que convé suprimir el paràgraf en qüestió.

[Segona versió: cap canvi.]

3.3.4.2. Ordinals

a)

- i. El DNV, la GNV i el LEMAV presenten com a principals les formes *quint, sext, sèptim, octau* i, també, *dècim*, etc. i, com a secundàries, les formes *cinqué, sisé, seté, huité* i, també, *desé*, etc. En aplicació d'eixa jerarquia establida per l'AVL, les primeres formes en conjunt haurien d'aparéixer com a recomanables i, les darreres en conjunt, com a acceptables.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Una volta més, no està justificat que el portal web i les xarxes socials de la CVMC, contràriament a la llengua tant oral com escrita de la televisió, hagen d'usar les formes que l'AVL dona com a secundàries (*cinqué, sisé, seté, huité, desé*, etc.) per damunt de les que la dita entitat establíx com a principals (*quint, sext, sèptim, octau, dècim*, etc.). Per tant, hem de demanar la supressió del paràgraf en qüestió.

[Segona versió: cap canvi.]

c)

La forma *primer* invariable no és gens habitual en valencià (i molt poc en castellà), de manera que no cal esmentar-la. Quant a *segon* invariable, és d'ús general en el valencià oral (*la segon volta*) i, per tant, hauria de considerar-se acceptable quan hi ha espontaneïtat. Això només ocorre en el singular, com en el primer cas que s'esmenta (*la segon casa*); per contra, el segon exemple està en plural (*les segons eleccions*), cosa completament inaudita, i s'hauria de llevar.

[Segona versió: cap canvi.]

3.3.5. Quantitatius

a)

No s'indica amb quin valor hem d'usar el quantitatiu *molt* quan l'hauríem de triar (ni en compte de què, si no mirem el punt posterior); d'eixa manera, segons la redacció, *molt* seria l'únic quantitatiu que podríem usar en oracions («contextos») negatives, interrogatives i condicionals. Ara bé, la realitat és que n'usem molts més (*no tenim pocs problemes; ¿en són massa?; si en som prou, ho farem*).

[Segona versió: De «En els contextos negatius, interrogatius i en les condicionals, usarem el quantitatiu *molt*», a «En el cas del quantitatiu *molt*, l'usarem en els contextos negatius, interrogatius i en les condicionals». Seguix sense estar clar amb quin valor hauríem d'usar la paraula *molt* en contrast amb altres adjectius quantitatius.

b)

El quantitatiu *gaire* no existix en valencià i, en els treballs de l'AVL, apareix remetent a *molt*. Conseqüentment, s'hauria de considerar no recomanable (o no aparéixer).

[Segona versió: cap canvi.]

3.3.6. Indefinites

a)

i. Els títols dels apartats donen a entendre que els indefinites no serien quantitatius; però, en el cos, *cap* i *ningun* són referits com a quantitatius.

[Segona versió: els títols no canvien, però ara *cap* i *ningun* són referits en la redacció com a indefinites.]

- ii. Per una altra banda, no es diu res de la distinció entre els adjectius *cap* i *gens* i el pronom *res*, que tants problemes dona als nous parlants i a no pocs parlants nadius. Més aclariments sobre esta qüestió, en Saragossà (2005: §2.2.13 i §2.5.9).

[Segona versió: S'afeg en §3.3.5.c que «no s'ha de confondre el pronom *res* amb el quantitatiu *gens*». I, en §3.3.6.c, que «generalment, evitarem l'ús de l'indefinit *cap* davant de noms incomptables». Ara bé, el títol «Formes no recomanables» és confús, ja que no s'estan desaconsellant formes, sinó confusions sintàctiques.]

b)

El quantitatiu *ningun* (arreplegat i usat al llarg de la GNV) és almenys tan legítim i té un ús tan freqüent com *cap*, de manera que haurien d'aparèixer al mateix nivell o, com a mínim, *ningun* hauria de considerar-se acceptable en tots els casos (sense restriccions de registre o de formalitat). Més aclariments sobre esta qüestió, en Saragossà (2005: §2.2.13).

[Segona versió: *cap* canvi.]

3.4. PRONOMS

3.4.1. Pronoms forts i indefinits

- i. Quant a la forma oral de *nosaltres* i *vosaltres*, ja hem comentat la qüestió de la *l* en §2.2.3b. Per una altra banda, el LEMAV (§3.3.1) accepta *mosatros* i *vosatros*, que igualment haurien d'aparèixer en este llibre d'estil.

[Segona versió: *cap* canvi.]

- ii. No s'esmenten altres usos del pronom *u*: *u de vosaltres* (Saragossà 2005: §2.5.10). Tampoc s'ha parlat de *u* com a numeral en l'apartat

dels cardinals (§3.3.4.1): *dos gols a u* (Saragossà 2005: §2.6.8).
[Segona versió: cap canvi.]

3.4.2. Pronoms febles

No es tracta la distinció entre els pronoms febles *ell/lo*, *en* i *ho* d'objecte directe, que tants problemes dóna als nous parlants i a no pocs parlants nadius. Més aclariments sobre esta qüestió, en Saragossà (2005: §4.3).
[Segona versió: cap canvi.]

a.1)

- i. No apareixen les formes plenes dels pronoms febles davant de verb (*me pareix*), que són etimològiques, històriques, literàries, legítimes i tradicionals, que el DNV arreplega al mateix nivell que les formes invertides i que fins i tot l'IEC considera normatives a nivell formal en l'estàndard oral (*¿com te diuen?*). A més, els mitjans audiovisuals balears les usen de manera general i apareixen en llargmetratges doblats al valencià per a RTVV (*El padri / The Godfather*, 1972), gènere que el llibre que ací comentem marca com a *no espontani*. Per tot això, haurien d'aparèixer almenys com a acceptables.
[Segona versió: apareixen com acceptables, encara que només «en la llengua oral, en situacions comunicatives espontànies i col·loquials».
- ii. De nou, no està justificat que el portal web i les xarxes socials de la CVMC, contràriament a la llengua tant oral com escrita de la televisió, hagen d'usar una forma secundària per a la GNV (*us*) per damunt de la principal (*vos*), la qual el LEMAV (§3.3.2) considera «preferent» en «tots els àmbits». És per això que demanem la supressió del paràgraf en qüestió.
[Segona versió: cap canvi.]

a.2)

Convé afegir una coma en cada exemple per a separar el constituent substituït (nucli nominal i modificadors) i el substituïdor (pronom feble): *Eixa situació econòmica, ja l'hem viscuda; Les opcions de guanyar, les ha perdudes.*

[Segona versió: s'ha fet la correcció.]

a.3)

No es pot ficar *hi* en el mateix sac que *en* i *ho*. Fora dels usos de *hi* que formen part del valencià popular tradicional (*hi ha, no m'hi veig i no s'hi val*), el fet de no usar-lo hauria de considerar-se almenys acceptable (fins en l'escriptura no espontània, i amb més raó en l'oralitat espontània). El LEMAV diu que «prescindirem de l'adverbial *hi* si no és estrictament exigít pel verb», fet que, per a Saragossà (2005: §4.5.2), ocorre «molt poques voltes»; el gramàtic també recomana *moderació* en l'ús del pronom *hi* per a evitar-ne l'abús (del qual ja alertava Sanchis Guarner) i un efecte de *coentor*. Per una altra banda, els productes audiovisuals propis i els doblats al valencià per a RTVV solien evitar els usos no tradicionals en valencià del pronom *hi*, que haurien provocat una llengua poc natural i massa postissa.

[Segona versió: cap canvi.]

b)

Hauria de dir *llengua escrita* en compte de *llengua oral*. En qualsevol cas, a més del que hem argumentat en §3.4.2.a.1.ii, la forma *us* no té una *formalitat elevada* respecte a *vos*; contràriament a eixa idea, l'AVL estableix la preferència inversa. Per això, considerem que convé suprimir el paràgraf en qüestió.

[Segona versió: cap canvi.]

c)

- i. Les opcions *se n'anem* i *se n'aneu* tenen una extensió geogràfica notable i, per tant, haurien considerar-se acceptables, almenys en l'oralitat espontània. Per una altra banda, les opcions proposades (*ens n'anem* i *vos/us n'aneu*) són (si les llegim tal com s'escriuen) inaudites en el valencià oral i artificioses enfront de les més naturals *ens en anem* i *vos en aneu*, que bé podrien aparèixer en compte de les anteriors.
[Segona versió: seguix com a no recomanable, encara que s'ha canviat «cal evitar» per «tindrà un ús restrictiu».]
- ii. La forma *mos* apareix arrellegada en el DNV com a col·loquial i, en aplicació de la normativa, hauria d'aparèixer en el llibre d'estil com a acceptable i pròpia de la col·loquialitat (tant oral com escrita).
[Segona versió: ara sí que es fa esment de la forma *mos*, però com a no recomanable: «s'evitarà en textos formals i informals, encara que podrà servir com a recurs per a marcar situacions comunicatives orals molt col·loquials».]

3.5. USOS PREPOSICIONALS

3.5.1. En les expressions locatives

- i. Hauria de considerar-se vàlid (o, com a mínim, acceptable) l'ús de la preposició *en* sempre que volem expressar precisament el valor que té la preposició *en* (locatiu), independentment de si després va un topònim (*viu en Girona*) o no, com és normal i general en el valencià viu. La GNV (§26.3.1.1) restringix la preferència de *a* com a preposició locativa a la *llengua literària*.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. L'exemple *pròximament a/en la televisió valenciana* no expressa pròpiament un *lloc físic*, sinó a una *localització metafòrica*, de manera que la construcció normal en valencià seria *pròximament en la televisió valenciana*. Per una altra banda, l'apartat dóna a entendre que serien possibles construccions anormals en tot l'àmbit lingüístic com ara *Estic a una botiga*.

[Segona versió: cap canvi; es produiran confusions.]

3.5.2. En les expressions temporals

a)

- i. En el cas de les estacions, també és general l'ús de la preposició *en* (*estem en estiu*); en canvi, la preposició *de* fa que el significat siga ben diferent (*estem d'estiu*). En la redacció del paràgraf en qüestió, s'hauria de substituir *de* per *en*.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Pel que fa als anys, la solució més normal en valencià és usar la preposició *en* sense l'article fins a l'any 1999 (*en 1999*) i també la preposició *en*, però amb l'article, a partir de l'any 2000 (*en el 2000*); en canvi, la segona construcció no apareix en el fragment, encara que la GNV (§15.2.2.5) l'arreplega com a principal. Les dos opcions ací dites (amb acceptació de precedir amb *l'any*: *l'any 2017*) haurien de ser les que aparegueren com a recomanables en l'apartat.

[Segona versió: l'única modificació és afegir l'exemple *en el 2017*.]

b)

- i. Hem dit en §3.5.2.a.i que l'ús de la preposició *en* amb les estacions també és general (*en estiu*); eixa afirmació és igualment aplicable

als mesos (*en gener*). No hi ha cap raó per a considerar que eixes opcions «no són pròpies de registres formals», de manera que haurien de considerar-se tan vàlides com les construccions amb la preposició *a* (*al gener, a l'estiu*).

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Es sentència que «no són pròpies de registres formals les solucions amb la preposició *per* per a les parts del dia: *pel matí, per la vesprada, per la nit*». En canvi, per a Eugeni S. Reig (2011) «l'ús temporal de la preposició *per* amb els noms de «les diferents parts del dia, com ara *matí, vesprada i nit*, és legítim». I conclou que «cal emprar-lo en tots els registres, tant en la llengua escrita com en l'oral», de manera que les opcions amb la preposició *per* (*pel matí, per la nit*) haurien de considerar-se tan vàlides com les construccions amb la preposició *a* (*al matí, a la nit*) i amb la preposició *de* (*de matí, de nit*).

[Segona versió: cap canvi.]

3.5.3. En els règims preposicionals

Llegim que, «en el cas de les preposicions *en* i *amb* davant d'un infinitiu, segons els casos pot canviar la preposició o mantindre's». Ara bé, no trobem explicat en quins casos tenen lloc cada una d'eixes possibilitats o les dos, o de quina preposició a quina preposició es faria el canvi, de manera que el lector no sap què interpretar. En els exemples, els autors presenten com a vàlida la construcció *No tardaré a vindre* i com a errònia *No tardarà en vindre*; en canvi, donen les dos opcions en *Això consisteix a/en fer diverses prospeccions*. ¿En base a quin criteri? Els lectors l'haurien de conèixer per a poder aplicar-lo i diferenciar els casos.

La GNV (§26.3.5.2) dona com a perfectament vàlid el manteniment sistemàtic de les preposicions *en* i *amb* en els infinitius de règim (*confia en solucionar el problema, insistix en elaborar el tema, es conforma amb solucionar el conflicte*), que a més és la solució popular i que la GIEC també ha incorporat. Per tant, la construcció *No tardarà en vindre* no hauria de considerar-se inadequada, sinó vàlida al nivell de *No tardarà a vindre*.

[Segona versió: Ara hi han un poc més d'explicació i d'exemples. El darrer exemple dit afegit que, en «alguns verbs», «l'ús més generalitzat és sense alternança».]

3.5.4. La preposició *a* + complement directe

- i. No es diu res de la llengua escrita de la televisió.
[Segona versió: cap canvi.]
- ii. Per una altra banda, no considerem justificat ni adequat que el portal web i les xarxes socials, contràriament a la llengua oral (i no sabem si l'escrita) de la corporació, hagen de donar preferència a una construcció ben poc natural (*S'ha vist Ximo Puig passant el dia per l'Albufera*). En Saragossà (2005: §4.8.1), l'autor recomana fer l'objecte directe sense preposició «sempre que la intuïció no es rebel·le», cosa que passaria en només dos casos: «quan l'objecte directe és un pronom personal (o un nom propi)» (*Ahir no vaig saludar a ningú, excepte a Josep*) i «quan el subjecte i l'objecte directe van l'u al costat de l'altre» (*Ni es miren l'u a l'altre; Mirà el príncep a la princesa*). Considerem que eixe seria el tractament de la qüestió més adequat per a l'apartat.
[Segona versió: cap canvi.]

3.5.5. Les preposicions *davall* i *sota*

Les preposicions *davall* (*de*) i *sota* no existixen en el valencià popular. En canvi, *baix* (*de*) és d'ús totalment general (*baix del llit*; correlativa a *dalt de*). El DNV definix la preposició *baix* com a «en una part més baixa, per referència a un element implícit o explícit», amb els exemples *des de baix de l'escenari*, *baix del bancal* i *des de baix de la serra*. Per tant, l'ús de *baix* com a preposició s'hauria de considerar recomanable, almenys *amb sentits físics*. Pel que fa als *sentits abstractes*, es podria recomanar *davall* (DNV: *Vivien davall la seua dominació*) per analogia amb l'adverbi *avall* (que sí que és popular: *anar amunt i avall*), i deixar *sota* com a acceptable. Per exemple, no era estrany sentir en *L'oratge* de Canal Nou l'expressió *X graus per davall de zero*. Més aclariments sobre la preposició *baix*, en Giménez (2014).

[Segona versió: cap canvi.]

3.6. LES CONJUNCIONS I ALTRES CONNECTORS

- i. Posar *perquè* amb valor de finalitat per damunt de *per a que* és justament el que es diu en §3.5.5 que no ha de passar amb les preposicions *per* i *per a*, cas en què s'optava per «*per a* en tots els registres». De fet, l'actuació unànime del valencià popular (usar les preposicions *per* i *per a* amb el valor semàntic que els pertoca, indistintament de si després va un *que*, un infinitiu o qualsevol altra paraula) demostra que, distingir bé els valors de *per* i *per a* i els de *perquè* i *per a que*, són dos operacions que haurien d'anar de la mà. Per una altra banda, l'apartat no aclaria si podríem preguntar

per a què servix una cosa o si, per a no ser *poc formals*, hauríem de preguntar *per què servix*.

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. La forma *mentres*, que és la pròpia del valencià popular, és la principal (i la usada) en la GNV. A més, el DNV l'arreplega sense la marca *col·loquial*. Per tant, no s'hauria de restringir a *contextos espontanis* i a *registres informals*, sinó considerar-se tan vàlida com *mentre*.

[Segona versió: cap canvi.]

- iii. Falta l'opció *això no obstant*, que el DNV presenta per davant de *no obstant*.

[Segona versió: ara, «*no obstant això* (o *això no obstant*)».]

3.7. ALGUNES REMARQUES SINTÀCTIQUES MÉS

- i. No trobem cap raó lingüística objectiva que justifiqui considerar la construcció *Hi havien molts hòmens* com a *menys formal* que la de *Hi havia molts hòmens*. Un estudi molt sòlid que demostra la legitimitat plena de la forma verbal *hi han* i de la conveniència d'usar-la sistemàticament es pot trobar en Saragossà (2007: §5).

[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Donar l'exemple *no el guanyaràs* i condemnar *no li guanyaràs* és adequat només si estem referint-nos a un partit, un trofeu, un premi, etc., però no a un rival. Observem l'entrada *guanyar* del DNV:

5. v. tr. i intr. Obtindre la victòria (en una contesa, una competició). *Guanyar un partit de futbol. Qui ha guanyat?*

6. v. tr. Vèncer (a algú) en una contesa o en una competició. *Sempre em guanya en les carreres.*

Lògicament, guanyem *un partit*, no *a un partit*. Però guanyem (o vencem) *a algú*: a un competidor, a un equip... Per exemple, a voltes passa prou de temps fins que el València CF (li) guanya *a un altre equip (un partit)*. Eixa és la manera d'actuar de tota la llengua viva. A més, si en una informació de ràdio o de televisió diguérem una oració com ara *El València ha guanyat el Llevant*, al públic no li quedaria massa clar si l'equip vencedor seria el València o el Llevant. En definitiva, l'apartat hauria d'especificar la diferència entre *no el guanyaràs* i *no li guanyaràs* (dos construccions vàlides, cada una amb el seu valor) per a no produir confusions.

[Segona versió: L'exemple «*No el guanyaràs* (i no: **No li guanyaràs*)» és substituït per «*Pentinal'* (i no: **Pentina-li*)». En compte d'aclarir la qüestió que havíem plantejat, s'opta per no tractar-la, de manera que, de ben segur, es donaran casos de confusió en l'activitat dels professionals de la Corporació.]

- iii. L'ús de la construcció *anar a* + infinitiu és normal quan volem expressar immediatesa (*Vaig a escurar, ara torne*, i no **Escuraré, ara torne*), però no és genuí quan volem expressar futur en general (*Demà m'alçaré prompte*, i no **Demà vaig a alçar-me prompte*). La GNV (§31.4) diu que eixa construcció «té un valor d'intenció o d'imminència». En el DNV, llegim:

v. aux. [seguit de la preposició *a* i d'un verb en infinitiu] Estar a punt que passe alguna cosa. *El xiquet anava a caure quan el vaig agafar.*

L'és Adir en dona un exemple semblant (*Anava a disparar quan el van detenir*) i cita la GIEC (§24.8.5.2f). En definitiva, no es pot condemnar l'ús descrit sense negar un valor semàntic legítimat i instal·lat en la intuïció lingüística del parlant.

[Segona versió: «sí que pot tindre un valor d'imminència si el verb *anar* va en passat: *Anàvem a telefonar-li ara mateix*». No es té en

compte que, segons la GNV, «la construcció «és correcta en aquells casos en què *anar* es comporta com a verb principal amb el valor de moviment: *Espera, que han tocat a la porta i vaig a veure qui és*» (§31.4.a).]

- iv. Les oracions relatives amb {preposició + article + *que*} (en l'exemple, *en la que*) tenen un ús molt general en el valencià popular i s'haurien de considerar acceptables, com a mínim en l'oralitat espontània. [Segona versió: cap canvi.]

3.8. LA MORFOLOGIA VERBAL

3.8.1.2. Formes dels incoatius

a)

- i. Convé remarcar, tant en l'indicatiu com en el subjuntiu, que (com hem explicat en §2.2.1.a.iv) la formes normals en el valencià oral, i que s'haurien de dir a tots els nivells, són *patixc*, etc. [Segona versió: cap canvi.]
- ii. Per una altra banda, no està justificat que el portal web i les xarxes socials de la CVMC, contràriament a la llengua tant oral com escrita de la televisió, hagen d'usar unes formes (*pateixes*, *pateix* i *pateixen*) que no són les primeres en el DNV ni en la GNV, que l'AVL no usa mai en el seu model lingüístic i que ni tan sols apareixen en el LEMAV (només «utilitzarem» les formes *patix*, etc.: §3.5.2 i §5.5). És per això que demanem la supressió del paràgraf en qüestió. [Segona versió: cap canvi.]

b)

Hauria de dir «en registres escrits» en compte de «en registres orals». En qualsevol cas, a més del que hem argumentat en el punt anterior, les formes *pateix*, etc., no tenen una *formalitat alta* respecte a les formes *patix*, etc.;; contràriament a eixa idea, més aïna observem en els documents normatius i publicacions de l'AVL la preferència inversa. Per això, considerem que convé suprimir el paràgraf en qüestió.

[Segona versió: cap canvi.]

3.8.1.3. Formes de l'imperfet de subjuntiu

b)

Les formes en /s/ (*parlés*, etc.) poden ser acceptables per «procedència geogràfica de l'usuari», però no comprenem com podrien ser-ho per «registre formal elevat» o per «raons d'adequació al context comunicatiu». ¿Quines raons serien eixes? Proposem suprimir eixes dos darreres referències.

[Segona versió: hi ha un canvi d'orde pel qual les *determinades circumstàncies* serien tant el *registre formal elevat* com la *procedència geogràfica*, de manera que no s'atén la nostra petició de suprimir la referència al *registre formal elevat*.]

3.8.1.4. Formes auxiliars del passat perifràstic

No es comprén per què «cal utilitzar» les formes *vas*, *vam*, *vau* i *van* «en lloc de» *vares*, *vàrem*, *vàreu* i *varen* (d'àmbit general en el DNV). Tant les unes com les altres són molt generals en valencià, però les darreres tenen «més extensió geogràfica que les altres» i «varen predominar en

el valencià parlat del segle XX» (Saragossà 2005: §6.3.5). Naturalment, haurien de considerar-se plenament vàlides o, com a mínim, acceptades en tots els casos. També convé tindre en compte que són les formes que usa sistemàticament l'estàndard oral i escrit de les illes Balears, cosa que, òbviament, inclou la llengua dels mitjans de comunicació públics i privats.

[Segona versió: ara, les variants *vas*, etc., «s'utilitzaran com a preferents», mentres que les formes *vares*, etc., es consideren acceptables.]

3.8.1.5. Formes del verb haver

- i. No es comprén per què «s'han d'utilitzar» les formes *hem* i *heu* «en lloc de» *havem* (posa **haveu*) i *haveu*. Les darreres són també perfectament legítimes i d'ús normal en una bona part del valencià, de manera que haurien de considerar-se vàlides o, almenys, acceptables. [Segona versió: ara, les formes *hem* i *heu* són *preferibles*, concretament «quan el verb *haver* actua com a verb auxiliar o modal» (que, bàsicament, és l'únic ús que en fem hui en dia).]
- ii. Tampoc es comprén per què «cal utilitzar» les formes *hàgem* i *hàgeu* «en lloc de» *haguem* i *hagueu*, que són unes formes que no existixen per al DNV ni per a la GNV (i pensem que, en el valencià, deuen existir ben poc). Sobrarien eixes dos formes estranyes i faltaria l'acceptació de les populars *hagem/hajam* i *hageu/hajau*, que arplega el DNV (àmbit general). [Segona versió: es fa la correcció de *haguem* i *hagueu* per *hagem* i *hageu*, però no s'accepten; es canvia «cal utilitzar» per «són preferibles».]

3.8.1.6. Algunes consideracions sobre l'imperfet d'indicatiu

- i. Primerament, és anòmal que, en un apartat sobre l'imperfet, s'inclouen exemples del present (*caiem, caieu, caem, caeu*) sense especificar-ho. Eixos casos s'haurien de tractar en un apartat sobre les formes del present. En eixe temps verbal, considerar les formes *caiem* i *caieu* (i *veiem*, etc.) per damunt de *caem* i *caeu* (i *veem*, etc.), quan apareixen al mateix nivell en el DNV, significaria una separació innecessària (i injustificada) del valencià històric, tradicional i popular actual, per la qual cosa demanem rectificar-ho.

[Segona versió: Ara es tracten les formes del present en §3.8.1.1, on les genuïnes valencianes (*caem, veem*) continuen considerant-se només «acceptables en situacions comunicatives orals de caràcter espontani». Pel que fa al passat imperfecte, ara s'esmenten també els verbs *dir, fer, dur* i *riure* al costat dels verbs acabats en *-ure*. Per una altra banda, la *i* de *deia* ja no apareix com a *antibiàtica*, sinó com a *semivocàlica* (quan resulta que, realment, és consonàntica).]

- ii. Pel que fa a les formes de l'imperfet, no es diu què passaria en els registres *no formals* amb tots eixos verbs. Considerem que també s'haurien d'acceptar en l'oralitat, almenys quan hi ha espontaneïtat, les formes *dia, fea, quealcaïa, crealcreïa, jealjaïa, trealtraïa, vealveïa*, etc., per ser, amb molta diferència, les d'ús més general en el valencià oral popular.

[Segona versió: les formes dites, que abans no s'esmentaven, ara apareixen com a no recomanables, «si no és el cas que s'intente reproduir una situació comunicativa molt col·loquial, *vea, fea, dia, ria*».

3.8.1.7. Algunes remarques sobre el present de subjuntiu

b)

- i. Les formes amb velar com *cullc*, *cullga*, *cullgues*, *cullguen* són les normals en el valencià popular i són normatives, de manera que la seua acceptació no hauria d'estar sotmesa a les condicions dels *registres orals espontanis* i la *formalitat baixa*. El fet de considerar-les acceptables en compte de recomanables ja marca una jerarquia suficient sense haver d'estigmatitzar unes paraules que diu qualsevol parlant.
[Segona versió: cap canvi.]
- ii. En valencià, les formes del plural com *vingam*, *vingau* (les clàssiques de tota la llengua) són, com a mínim, tan *generals geogràficament* en valencià com *vinguem*, *vingueu*, de manera que no està justificada la restricció a *registres orals pocs formals*, i menys quan són d'àmbit general per al DNV. S'haurien de considerar tan recomanables les unes com les altres.
[Segona versió: es corregix *registres orals pocs formals* per *registres orals poc formals*.]

3.8.1.8. El verb *voler*

a)

- i. La preferència per *vull* per damunt de *vullc* «en tots els registres (formals i informals)», quan el DNV i la GNV donen les dos formes com a igual de vàlides, ignora l'actuació amplament majoritària del valencià popular actual i no té en compte que, en l'espontaneïtat, sorgirà *vullc* amb molta freqüència i amb naturalitat.
[Segona versió: cap canvi.]

- ii. Per una altra banda, no està justificat que el portal web i les xarxes socials de la CVMC, contràriament a la llengua tant oral com escrita de la televisió, hagen d'usar unes formes (*vulga, vulgues, vulga, vulguem, vulgueu, vulguen*) que no són les primeres en el DNV ni en la GNV i que no són les que usen les redaccions de l'AVL i el LEMAV. És per això que demanem la supressió del paràgraf en qüestió.
[Segona versió: cap canvi.]

b)

- i. Seria més adequat canviar la referència als *registres orals* pels *registres escrits*, ja que les formes com *vulga* no existixen en el valencià tradicional oral.
[Segona versió: cap canvi.]
- ii. Pels arguments ja dits en §3.8.1.8.a.i, la forma *vullc* hauria de considerar-se recomanable en compte de quedar com a acceptable i, a més, només «en registres espontanis i de formalitat baixa».
[Segona versió: cap canvi.]

3.8.2.1. Infinitiu

- i. La forma *vore* és l'única que existix en el valencià popular i oral tradicional. En canvi, *veure* és més pròpia de l'escriptura i fa postís en la parla. Deu ser per això que, en el LEMAV, *vore* apareix una vintena de voltes i, *veure*, cap ni una. Considerem que, per naturalitat, la forma *vore* no hauria d'estar restringida a «registres més espontanis i informals», sinó ser plenament vàlida en tots els casos. Això és igualment aplicable a les formes del futur i del condicional d'eixe verb (*voré, voria...*), de les quals el llibre no diu res.
[Segona versió: cap canvi.]

- i. Les formes *tenir* i *venir* no són més *formals* que les formes *tindre* i *vindre*; contràriament a eixa idea, l'AVL (DNV, GNV) estableix la preferència inversa. Per això, considerem que convé suprimir eixa referència i conservar la que es referix a la procedència de l'usuari.
[Segona versió: cap canvi.]

3.8.2.2. Gerundi

- ii. Davant de la tendència generalitzada del valencià actual, resulta francament difícil (o pràcticament impossible) apartar els gerundis amb velar com *creguent* de «tots els registres». Per realisme i pragmatisme (no convé fer un llibre que, en acabant, no siga aplicable als mitjans audiovisuals), considerem que s'haurien d'acceptar en l'oralitat espontània.
[Segona versió: cap canvi.]
- iii. Pel que fa a l'opció de la *i antihiàtica* en una sèrie de gerundis (*creient* per *creent*), també és aplicable ací la reflexió que hem fet en §3.8.1.6.i.
[Segona versió: En la primera, s'afirmava que, en les formes *creent* i *veent*, que són les etimològiques, hi hauria *desaparició* de la *i*. Ara, es diu que hi *falta* la *i*, afirmació igual d'errònia.]

3.8.2.3. Participi

Quant al participi *sigut* (verb *ser*), considerem que també s'hauria d'acceptar en l'oralitat la forma valenciana tradicional i popular: *segut*, amb manteniment de la *e* de l'arrel verbal.
[Segona versió: cap canvi.]

4. LÈXIC

4.1. CRITERI GENERAL

- i. Considerem que, amb la finalitat d'aplicar adequadament l'esperit del DNV, l'acceptabilitat de les seues entrades secundàries hauria d'estar sotmesa únicament al criteri de tindre «una extensió geogràfica dins del territori valencià significativa», cas en què s'haurien d'usar en funció del lloc d'origen de qui parla (un il·licità no ha de canviar les generals *clòtxina* i *hui* per *musclo* i *avui*, que sí que diria un vinarossenc). En canvi, no trobem vàlid l'argument de «perquè l'estandardització de la llengua les ha fetes habituals», afirmació que, primer, caldria demostrar cas per cas. Paraules com ara *endavant*, *feina* o *llauna*, encara que són legítimes i d'ús normal en altres modalitats lingüístiques, no formen part del lèxic valencià. I, com que correm el risc de vore com la seua difusió va prenent el lloc de *avant*, *faena* o *llanda*, s'haurien d'evitar en la llengua de la CVMC, la qual (com l'AVL) té la missió de consolidar, recuperar i millorar el lèxic valencià (mai de contribuir a substituir-lo).
[Segona versió: cap canvi.]
- ii. Quant a les entrades del DNV que tenen la marca *col·loquial*, eixe fet no les invalida per a ser incorporades al model de llengua de la CVMC; ben al contrari, les legitima per a ser usades amb normalitat en tots els formats en què hi ha espontaneïtat (real o fictícia). Per una altra banda, cal tindre en compte que eixa consideració pot canviar en determinats casos, ja que una de les principals vies de canvi lingüístic és l'acceptació a tots els nivells de lèxic originalment considerat col·loquial. En eixe sentit, de la mateixa manera

que la plataforma *ésAdir* de la CCMA està sempre a l'aguait dels canvis i novetats que l'IEC introduïx en el diccionari, la gramàtica i altres treballs (i, immediatament, els incorpora al seu corpus), la CVMC ha de seguir amb mirada atenta les passes que fa l'AVL en matèria de normativa i model de llengua.

[Segona versió: cap canvi.]

- iii. Hem d'afegir que, en la llengua de la redacció del llibre, es fa un ús sistemàtic de determinades paraules que apareixen com a secundàries en el DNV, fet que contradiu de manera paradoxal l'afirmació que encapçala este apartat: «Són formes preferents les formes que el Diccionari Normatiu Valencià de l'AVL té com a entrades principals». Per tant, caldria canviar la secundària *ordre* (7 casos) per la principal *orde* (cap cas), *dues* (23 casos) per *dos* invariable, *servei* (desenes de casos) per *servici* (cap cas), *mot* (4 casos) per *paraula* (o bé pel nom de la categoria sintàctica de què es tracte en cada cas concret), els derivats de *cerca* pels de *busca*, el sistema de dos graus dels adjectius demostratius pel de tres, etc.

[Segona versió: cap canvi.]

4.2. REMARQUES

Les formes de la segones columnes dels punts §4.2.1, §4.2.2 i §4.2.3 (*arrencar*, *fonoll*, *cartró*, etc.), que no complixen cap dels dos criteris explicats en §4.1 per a l'acceptació d'entrades secundàries del DNV, haurien de considerar-se explícitament no recomanables, i no simplement no preferibles.

[Segona versió: cap canvi.]

4.2.4. Paraules que presenten l'alternança *-esal/-ea*

Les formes com *bellesa* i *pobresa* serien *preferibles* a les formes com *bellea* i *pobrea*. Les segones són les predominants en el valencià tradicional de les àrees central i meridional, i el DNV i la GNV les arrepleguen com a vàlides al costat de les primeres. Per tant, haurien de considerar-se igual de recomanables.

[Segona versió: cap canvi.]

4.2.5. Paraules que presenten l'alternança *-xement/-ximent*

[Nota: No vàrem presentar cap esmena a este punt per entendre que ja ho havíem fer en §2.1.2.1.ii. Ara bé, entre la primera versió i la segona, s'han produït dos canvis (poc significatius): les formes en *e* han passat de ser les que «cal utilitzar» a «les preferents», i les formes en *i* han deixat de ser acceptables «en contextos més populars» per a ser-ho «en contextos comunicatius espontanis».]

4.2.6. Paraules que presenten l'alternança *-adal/-à*

No es pot esperar, ni tan sols en els *registres formals*, que s'usen de manera preferent formes com *albada* o *mascletada*. Si no s'accepta en general l'emudiment de la *d* de les terminacions *-ada* i *-ador* (§2.2.4), almenys sí que una excepció molt clara hauria de ser el cas de les paraules de la llista, que «designen una festa, un plat típic o una activitat popular». No som capaços ni tan sols d'imaginar un discurs solemne en què el president de la Generalitat diguera *mascletada* amb *d*. En eixe sentit, no pot estranyar que, en l'apartat §8.1.12 del llibre (en què es suposa que el registre és *formal*), es parle de la *mocadorà* i no de la *mocadorada*.

[Segona versió: desapareix la referència inconcreta a «certs contextos comunicatius».]

4.2.7. Falsos sinònims

- i. Caldria posar exemples del valor de cada paraula. Si no, per exemple, el lector trobarà moltes dificultats per a saber com haurà d'usar els noms *adreça* i *domicili*, que tenen una definició pràcticament idèntica. [Segona versió: no es posen exemples. Només comentarem u dels pocs canvis. En la definició de *nomenar*, la construcció *designar a algú* perd la preposició i passa a ser *designar algú* (ja hem parlat de l'ús de la preposició *a* amb l'objecte directe en §3.5.4.ii); en este cas, l'absència de la preposició pot fer dubtar al receptor sobre si eixe *algú* és qui fa l'acció de designar o qui la rep (un cas semblant al que ja hem tractat en §3.7.ii).]
- ii. *Entesa* no és la «facultat d'entendre's amb algú», sinó el «fet d'entendre's amb algú» (DNV).
[Segona versió: es fa la correcció indicada.]

5. TERMINOLOGIA I NEOLOGISMES

5.1 i 5.2

Convé explicitar que la consulta del Porterval (AVL) hauria de ser la principal i, les del Cercaterm (Generalitat de Catalunya) i l'Observatori de Neologia (Universitat Pompeu Fabra), tindre un caràcter auxiliar (en cas d'absències en el Porterval), ja que l'AVL estableix els criteris a seguir i la normativa lingüística oficial a aplicar en la Comunitat Valenciana.

[Segona versió: cap canvi. Considerem que este cas és greu, ja que hi han casos de diferències entre els recursos de l'AVL i els d'altres territoris de l'àmbit lingüístic.]

6. TOPONÍMIA, ANTROPONÍMIA, GENTILICIS I NOMS PROPIS D'ENTITATS

6.1, 6.2, 6.3 i 6.4

- i. Per la mateixa raó que en l'apartat anterior, convé explicitar que la consulta dels recursos toponímics, antroponímics, etc., de l'AVL hauria de ser la principal i, la dels recursos equivalents d'altres territoris de l'àmbit lingüístic, tindre un caràcter auxiliar (en cas d'absències en els de l'AVL).

[Segona versió: cap canvi. Considerem que este cas és greu, ja que hi han casos de diferències entre els recursos de l'AVL i els d'altres territoris de l'àmbit lingüístic.]

7. CONVENCIONS ORTOTIPOGRÁFIQUES

[Cap esmena]

8. CRITERIS DE TRADUCCIÓ: ASPECTES CULTURALS

Al llarg de l'apartat, es fan moltes referències al *espanyol* (i a les *versions espanyoles*, sense especificar l'idioma). Ara bé, l'Estatut d'Autonomia de

la Comunitat Valenciana usa el nom *castellà* per a la llengua que és oficial al costat del valencià.¹¹ Eixa denominació estatutària és, també, la que usa l'AVL en les seues redaccions. Per tant, les dites referències s'haurien de modificar per a parlar del *castellà* (i de les *versions espanyoles en castellà*, que freqüentment no són les úniques versions espanyoles).

[Segona versió: Es canvia *espanyol* per *castellà*; però no es canvien les referències a les *versions espanyoles* per les *versions espanyoles en castellà*, sinó per les *versions castellanés*. Eixa opció també és equívoca, ja que hi han versions en castellà que no són castellanés, sinó valencianés, catalanés, andalusés...]

8.1.1.2. Personatges històrics i llegendaris

Contràriament a la idea que suggerix la redacció de l'apartat, *Bola de Drac* (*Dragon Ball*) no és cap malnom o sobrenom de cap persona o personatge, sinó únicament el títol d'un manga (1984) i anime (1986) creat pel japonés Akira Toriyama amb el títol original de ドラゴンボール (transcrit, *Doragon Bōru*) i doblat al valencià per a RTVV.

[Segona versió: s'elimina la referència a *Bola de Drac*.]

8.1.1.3. La pronunciació dels antropònims

S'hauria de considerar igualment vàlida la pronunciació de la *z* com a /s/ (*López* [lópez]) per ser la manera tradicional valenciana de dir els noms propis d'origen castellà, i més tenint en compte que hi han antropònims

¹¹ http://www.cortsvalecnianes.es/cs/Satellite/Layout/Page/1260974741578/EstatutoAutonomia.html?lang=ca_VA

valencians que han adoptat una *z* gràfica per les males pràctiques històriques dels funcionaris de l'Estat (per exemple, *Dolz*, antic *Dolç*). En la CCMA, és habitual la pronunciació com a /s/, com en el cas del personatge López de la sèrie *Plats Bruts*.

[Segona versió: cap modificació en el sentit proposat. Sí que es canvia «noms (o cognoms) de persona no valencians» per «noms (o cognoms) de persona d'altres llengües».]

8.1.2. Topònims

S'aplica ací el que hem dit en els apartats §6.1-6.4 pel que fa a la consulta de recursos toponímics de l'AVL i d'altres territoris de l'àmbit lingüístic. [Segona versió: cap canvi en el sentit proposat. Considerem que este cas és greu, ja que hi han casos de diferències entre els recursos de l'AVL i els d'altres territoris de l'àmbit lingüístic. Per una altra banda, s'afigen més exemples de topònims «que tenen una forma tradicional en la nostra llengua». Ara també apareix un tercer criteri de tria de les formes dels topònims: «Els topònims de la zona castellanoparlant de la Comunitat Valenciana s'usaran en la forma tradicional en valencià: *Oriola*, *Sogorb*, *Xèrica*, etc.». Convé preguntar-se si eixa manera d'actuar (inèdita en RTVV) produirà en eixes poblacions més afecte o més desafecte per la Corporació i per la Comunitat Valenciana.]

8.1.5. Partits polítics i sindicats

No es té en compte que, en ocasions, la llengua servix per a distingir entre l'àmbit autonòmic i l'estatal d'un partit polític; per exemple, *Podem* i *Podemos*. [Segona versió: S'afig que, «a voltes, la llengua serveix per a distingir entre l'àmbit autonòmic i l'estatal d'un partit polític: *Podem* i *Podemos*».]

8.1.13.4. Títols de pel·lícules i sèries

Este punt diu que s'usarà «el títol amb què l'obra apareix a la cartellera, les agendes o els contextos culturals de la nostra comunitat (cicles de cinema, festivals, etc.)». Ara bé, el terme *comunitat* ¿es referix ací a la Comunitat Valenciana o a la comunitat lingüística? En el primer cas, estaríem presuposant que eixe títol seria en valencià (cosa que, en molts casos, pot no ocórrer), de manera que no sabem quan hauríem d'actuar si no és així. En el segon cas, estaríem obviant que els títols catalans no sempre servixen en l'àmbit valencià per dos motius: 1) en ocasions, hi ha un títol valencià diferent del títol català; i 2) els títols catalans poden contindre paraules i formes que no corresponen al model lingüístic de l'AVL i de la CVMC.

Sobre el primer punt, és molt necessari tindre en compte una realitat que no s'esmenta en l'apartat: que hi ha una gran quantitat de pel·lícules i sèries ja doblades al valencià per a RTVV (i les que es doblaran per a la CVMC), casos en què el criteri inequívoc a seguir hauria de ser usar el títol del doblatge valencià. D'eixa manera, caldria referir-se a *De sobte, l'estiu passat* (*Suddenly, Last Summer*, 1959), i no a *De sobte, l'últim estiu* (títol del doblatge fet per a la CCMC i equivalent al del castellà). Per una altra banda, quan no hi ha títol valencià, l'actuació més adequada no seria usar el títol de la versió catalana (això podria desembocar en duplicitats absurdes de títols, a més de topetar amb la qüestió del model lingüístic), sinó aplicar el criteri generalment acceptat a nivell internacional: traduir el títol directament de la llengua original del producte, en este cas a la modalitat lingüística valenciana.

Com a resultat d'esta argumentació, concloem que la consulta de la Filmoteca del portal *ésAdir* no pot ser un recurs vàlid per a la CVMC i per a la societat valenciana; de fet, eixe recurs ni tan sols té en compte els títols valencians que ja existixen. En eixe sentit, es fa urgent i necessari disposar d'un directori oficial de materials audiovisuals en valencià. Tanmateix, de

moment hem de conformar-nos amb els intents voluntaristes que, des de la societat civil, es fan per crear-lo, entre els quals cal destacar el cas de la web *Ficció en Valencià* (<http://www.ficcioenvalencia.com/>).

[Segona versió: S'afeg que «també pot ser interessant la consulta al web <http://ficcioenvalencia.com/>», quan el domini és <http://www.ficcioenvalencia.com/> (*ficció*, no *ficción*). Més que afegir l'enllaç (si poguera ser, el bo), el que cal és un compromís per part de la Corporació d'elaborar (i de fer públic) el directori oficial de materials audiovisuals en valencià que demanàvem en l'esmena.]

PART C. EL MODEL LINGÜÍSTIC D'À PUNT EN TWITTER

En esta part del treball, comprovarem com s'aplica el model lingüístic descrit en el llibre d'estil de la Corporació en el compte de Twitter d'À Punt,¹² des del seu llançament el 12 de setembre del 2017 fins al 26 d'octubre del 2017.

En general, podem dir que hi ha coherència amb el model reservat en el llibre d'estil per a les xarxes socials de la Corporació. Així, pel que fa als adjectius determinatius i als pronoms febles, s'usen: la forma *aquest* dels demostratius («**Aquests** perfils els hem de trobar a les universitats públiques valencianes», 19/10/2017; amb una excepció: «@apunt_media té en compte **eixa** realitat», 19/10/2017); la forma *dues* per al femení del numeral *dos* («s'han reunit aquest matí per establir vies de col·laboració entre les **dues** organitzacions», 20/10/2017) i la forma *us* del pronom feble *vos* («**Us** convidem a consultar la Carta de valors per als continguts infantils i juvenils», 26/10/2017). Convé recordar que, en els tres casos dits, el model lingüístic de les xarxes de la Corporació opta per formes que no són les que l'AVL prioritza per a tots els àmbits d'ús.

¹² https://twitter.com/apunt_media

Quant a les preposicions (a què el llibre d'estil dedica poc més de dos pàgines: §3.5), es produïxen vacil·lacions importants. Per a començar, ho detectem en l'aplicació de la norma que hem vist en §3.5.1.ii (*a/en* per a localitzacions físiques i *en* per a localitzacions metafòriques). En el cas de les localitzacions físiques, s'opta sistemàticament per *a* («@emparmarco, participa **a** la jornada organitzada per la @CatedraTEF_UPV **a** la @UPV», 19/10/2017). Això passa en una dotzena de casos, i només hi ha una excepció: el cas d'un nom de cadena televisiva («Tecnològicament, també, el temps es va aturar **en** Canal 9 el 29/11/2013», 29/09/2017). Eixe cas crida l'atenció, ja que l'apartat citat el considera també una localització física («Pròximament *a/en* la televisió valenciana»); encara que no s'ha incorporat l'esmena on afirmàvem que es tracta d'una localització metafòrica (i, per tant, li correspondria la preposició *en*), pareix que en la pràctica sí que s'aplica la distinció.

Un altre aspecte a comentar de les preposicions és la distinció entre *per* i *per a*. El llibre d'estil diu que «l'expressió d'una finalitat, fins i tot si comporta una intencionalitat, s'expressarà amb la preposició *per a* en tots els registres», alhora que accepta la «intencionalitat marcada amb un verb d'acció» en el cas dels «registres formals escrits» (§3.5.5). A causa de la complexitat de la norma dita (i de la seua falta de correspondència amb la llengua viva), en la pràctica hi ha també molta vacil·lació en este punt i ens trobem que, com a conseqüència de no haver tractat en el manual el règim verbal, acaba confonent-se tot («Un espai únic on es **treballarà per a** nodrir ràdio, TV, web i xarxes», 29/09/2017; contra «Continuem **treballant per** fer realitat l'espai públic de comunicació valencià», 13/09/2017). Fins i tot, es dona el cas d'aplicar la preposició *per a* la destinació, un aspecte que el llibre d'estil no tracta («Parlem de continguts transmèdia, pensats **per** la TV i també a la ràdio, la web i **per** les xarxes», 29/09/2017). Val a dir que l'ús de *per* per a la destinació passa per damunt del valencià viu i dels documents normatius de l'AVL.

Dos altres qüestions a esmentar sobre les preposicions són l'ús de *davant* i *darrere* seguits d'un nom sense *de* («**Darrere** #ÀPunt hi ha hagut una planificació

estricta de cada pas», 12/09/2017; «**Davant** les plataformes som un espai obert i tenim un caràcter de proximitat», 12/09/2017) i l'ús de la construcció {preposició + article + *que*} per a introduir una oració relativa («La llei valenciana 6/2016, de 15 de juliol, **amb la que** es crea la CVMC, dedica l'article 31 al pluralisme i al dret a l'accés»), actuació que el llibre d'estil rebutja explícitament i que vaig demanar que s'acceptara en una esmena, que la Comissió ha decidit no incorporar (§3.7.iv).

Passem als verbs. El llibre diu que, en el portal web i en les xarxes socials, s'optarà pels incoatius en *-eix* (§3.8.2.1.a), i així s'aplica al Twitter d'À Punt («El mercat no **garanteix** que les opinions de tots/es siguem escoltades», 24/10/2017). Ara bé, en dos ocasions es produïx el *que*, a més de contradir l'apartat §4.2.1, probablement és una aplicació excessiva d'eixa norma dels incoatius: l'aparició de la forma *neix* (variant de *naix* en el català oriental): «El disseny plantilla **neix** de la necessitat de barrejar professionals amb experiència i credibilitat amb altres joves» i «Els mitjans estan afrontant el procés de confluència que és dur i complex.#ÀPunt **neix** com una sola redacció on es complirà amb servei públic» (29/09/2017).

El llibre estableix que «cal utilitzar en tots els registres» les formes «*tindre, vindre, mantindre, etc.*», mentres que considera acceptables les variants «*tenir, venir, etc.*» quan s'use «el registre formal elevat» i quan «reflectisquen una procedència» (§3.8.2.1, esmena ii). Si mirem el Twitter d'À Punt, trobem que tria la segona opció («Té l'habilitat d'**entretenir**», 12/09/2017; i dos casos més), amb l'excepció de la transcripció en directe d'una intervenció oral d'Empar Marco («Hem de **tindre** eines necessàries per pensar en separat en ràdio i TV», 19/10/2017). Crida l'atenció que no s'opte per les formes que «cal utilitzar en tots els registres», sinó per les de «el registre formal elevat» i que «reflectixen una procedència».

Pel que fa al lèxic, he detectat unes quantes contradiccions sistemàtiques amb les preferències que estableix l'AVL en el DNV: s'usa *avui* en compte de *hui* («Som À Punt i **avui** presentem la nostra imatge al món», «El compte de twitter ha començat a piular **avui** mateix», 12/09/2017), *endavant* en compte de

avant («tots els passos que fem són per anar **endavant**», 12/09/2017), *signar* en compte de *firmar* («Hem **signat** un conveni amb les cinc universitats públiques valencianes», 12/09/2017) i, sobretot, *servei* en compte de *servici* (una vintena de casos: «Licitem prestació del **servei** d'assistència tècnica per a la posada en **servei** dels sistemes de d'ÀPunt», 26/09/2017).

Com acabem de vore, s'opta sempre per aquell lèxic que, a més de ser secundari en el DNV, segons el llibre d'estil és només *acceptable* enfront de les *formes preferents* (§4.1), les quals no apareixen mai en el compte de Twitter d'À Punt. Eixa manera d'actuar, general i constant, contrasta amb el fet que l'apartat dit del manual no diu res de prioritzar lèxic secundari en les xarxes socials de la Corporació.

PART D. CONCLUSIONS

Com hem vist en la part A d'este treball, la Comissió del Llibre d'Estil de la CVMC ha acceptat, totalment o parcialment, una quantitat considerable (encara que minoritària) de les esmenes que vaig fer per a la millora de la primera versió del manual. Ara bé, convé apuntar que eixes incorporacions han sigut, a sovint, superficials: fonamentalment, una sèrie de modificacions terminològiques (com ara el canvi dels demostratius *este* i *eixe* de *reduïts* a *simples*, §3.3.2.a.i) i la inclusió (molt condicionada) de variants formals que són, en la majoria dels casos, normatives i majoritàries (com ara les formes verbals com *caem* i *veem*, acceptades ara «en situacions comunicatives orals de caràcter espontani», o les formes plenes dels pronoms febles, acceptades ara «en la llengua oral, en situacions comunicatives espontànies i col·loquials»).

En eixe sentit, convé apuntar, com a fet curiós i alhora significatiu, que hi han esmenes acceptades de totes les classes i pràcticament en tots els apartats del llibre, però mai en aquells punts en què s'establixen les tries lingüístiques a aplicar en el portal web i les xarxes socials de la Corporació, els quals no han variat

en cap cas ni una sola coma. D'eixa manera, fa la sensació que la llengua de les plataformes dites (que hem vist en la pràctica en la part B del treball a través del compte de Twitter d'À Punt) estaria blindada davant de qualsevol raonament, per més pes argumental que tinguera i per molt que l'acompanyem amb els treballs de l'Acadèmia en la mà. La segona versió del manual tampoc explica per quines raons la llengua del portal web i de les xarxes socials ha de ser obertament diferent de la llengua escrita de la televisió i fer una sèrie de tries que, en no pocs casos, entren en clara contradicció amb les preferències establides per a tots els àmbits d'ús i registres en els documents normatius de l'Acadèmia (ús de *dues* per *dos*, de només dos graus per als demostratius en compte dels tres graus que té el valencià...). ¿És que, segons els autors del llibre d'estil, els escrits que ens podem trobar per les xarxes socials són (o haurien de ser) més *formals* que els que acompanyen els informatius de la televisió? Eixa idea, ¿com l'argumentarien? ¿Podríem trobar-la en el llibre d'estil d'alguna altra televisió del món?

Sobre l'acceptació o desestimació d'esmenes, cal dir que la comissió encarregada afirmava en la seua comunicació al Cercle Isabel de Villena (on ens informava de la quantitat d'esmenes acceptades o no –només de la quantitat–) que, si la majoria s'havien desestimat, era pel fet que «una obra com la que tenim entre mans parteix d'uns criteris consensuats». Ara bé, arribats a este punt estem obligats a preguntar-nos: ¿quins són eixos criteris? ¿No haurien de ser públics i, de fet, estar explicitats en el mateix llibre d'estil, ja que en serien la base? Eixa actuació ¿no hauria estalviat hores i hores de faena tan desinteressada com inútil a les associacions que han presentat al·legacions? ¿És que hem d'entendre que les cartes ja estaven marcades (no sabem com) i no hi havia res a fer? Recordem que les dos versions del manual s'han publicat en una secció de la web de la Corporació que es titula *Transparència*.

Unes altres al·legacions que tampoc s'han tingut gens en compte són les que fan referència a tres necessitats ben importants. La primera, la d'aclarir els criteris de tria del lèxic, que de seguida comentaré. La segona, la de fer prioritària la consulta

dels recursos terminològics, toponímics, antroponímics, etc., de l'Acadèmia, ja que presenten diferències amb els d'altres parts de l'àmbit lingüístic i, en absència d'eixa prioritització, hi hauran no poques ocasions en què els professionals usaran terminologia discordant amb la que regula l'Acadèmia. I la tercera necessitat és la d'elaborar i fer accessible als professionals i al públic general un catàleg dels productes audiovisuals que existixen en valencià per a que coneguen i usen en els mitjans eixos títols i no uns altres (els catalans o els castellans, com proposa el manual, que no sempre són coincidents amb els valencians), alhora aprofitariem i posariem en valor tanta faena feta per tantes persones durant tants anys en el sector. Ben mirat, aquelles esmenes que no s'han incorporat al llibre ni molt ni poc, són precisament les més importants per a posar orde en la faena dels professionals, facilitar-la i permetre que siga coherent.

Déiem adés que moltes de les esmenes incorporades són acceptacions molt condicionades de variants formals normatives i majoritàries (que es condemnen o s'ignoraven en la primera versió). En eixe sentit, no pareix acceptable que les marques que aplica el llibre per a limitar l'ús d'eixes formes (*oral, espontani, col·loquial...*) no vagen acompanyades en el manual de cap argument, ni tan sols quan no es basen en treballs de l'Acadèmia (i, fins i tot, els contradiuen). L'actuació clara, honesta i coherent seria justament la contrària: basar les tries gramaticals (i les lèxiques) en les preferències que establixen els documents normatius de l'Acadèmia i, si en algun cas no hi haguera eixa correspondència (si és que això realment ha de passar alguna volta), fer argumentacions per a justificar-ho.

Pel que fa al lèxic, es produïx una paradoxa que ja indicava en les al·legacions: el manual diu que són *preferents* les paraules «que el *Diccionari normatiu valencià* de l'AVL té com a entrades principals»; però, en compte d'eixes (*orde, servici, busca, hui, avant, firmar*), en la redacció usa únicament les secundàries corresponents (*ordre, servei, cerca*; §4.1.iii), encara que només serien *acceptables*; una actuació que es repeteix en el Twitter d'À Punt (*avui, endavant, signar, servei*; part C). Si la intenció de la Comissió és que el portal web i les xarxes socials facen

unes tries lèxiques (a més de gramaticals, com hem vist) diferenciades de la resta de mitjans, haurien d'especificar-ho (i, a més, justificar-ho) en compte de caure en la contradicció flagrant de no complir el llibre d'estil, primerament, dins del mateix llibre d'estil i, en acabant, en les plataformes dites.

Tampoc podem deixar de subratllar el contrasentit que significa considerar acceptables un bon grapat de paraules que ni tan sols existixen en el valencià tradicional al mateix temps que es presenten com a no recomanables (ni tan sols en el registre col·loquial) totes aquelles que recull el DNV amb la marca *col·loquial*. Es troben en el primer grup, a més de la majoria de les ja dites (*ordre, servei, cerca, endavant, signar*), un altre grapat (*feina, forquilla, rentadora, petit, llauna, papallona, trepitjar...*), que «l'estandardització de la llengua» hauria fet «habituals». I bé, resulta lògic pensar que, igual que el llibre i el Twitter d'À Punt usen exclusivament *ordre, servei, cerca, avui, endavant i signar*, també faran servir de manera sistemàtica eixes paraules descrites com a *secundàries i acceptables* (*feina, forquilla, rentadora, petit, llauna, papallona, trepitjar*) en compte de les anomenades *preferents i principals* corresponents (*faena, forqueta, llavadora, menut, llanda, palometa, xafar*). Per una altra banda, quant a les paraules *col·loquials* del DNV, no hem aconseguit ni tan sols que la Comissió les considere acceptables en eixe registre, sinó que es queden com a no recomanables, en un clar contrast amb la manera d'actuar de la CCMA i l'*ésAdir*.

En referència a l'actuació dels mitjans públics de Catalunya, ho hem dit al principi i ho hem vist al llarg del treball: la Corporació Valenciana s'ha de fixar en les actuacions de la Corporació Catalana en matèria de model lingüístic. I és que allà, després d'uns 35 anys de trajectòria ininterrompuda i amb una audiència i un arrelament social més que notables, tenen ben assumit i ben clar que la llengua dels mitjans de comunicació no pot ser més academicista que les acadèmies, sinó justament a la inversa: ha de partir del marc normatiu de l'Acadèmia per a, a continuació, fer un exercici de pragmatisme i adaptar-se a la realitat social per a adoptar formes i paraules d'ús comú. Tot per a que, per

exemple, en una sèrie de ficció valenciana d'institut, un jove li puga dir a un altre que es deixe de *destarifos* (entrada secundària en el DNV) o que *lo* que vol és que li donen *carinyo* (que tenen la marca *col·loquial* en el DNV). ¡O expressions molt més *atrevides*, que n'hi han un fum! ¿Serà possible ací?

Fins ara, hem descrit una manera d'actuar que no és clara (o no s'expliquen els criteris que s'apliquen –com en les tries gramaticals de la llengua de les xarxes–, o s'expliquen i no s'apliquen –com en el lèxic–), ni coherent internament (és a dir, en el conjunt de la Corporació) ni amb les preferències d'ús que establixen els treballs de l'Acadèmia, ni conseqüent amb les tries de model lingüístic de l'antiga RTVV ni de l'actual CCMA, ni, en conclusió, socialment prou responsable. Enfront de la faena de més de quinze anys de l'Acadèmia (que ha tornat a dignificar tantes formes i paraules genuïnament valencianes i que havien sigut injustament apartades del model de llengua públic), en compte, dic, d'aprofitar i potenciar tota eixa faena feta en positiu, s'opta pel camí contrari: el de fer pensar a la gent que les formes que més es separen del valencià que parla serien més formals, de manera que crega que li convé substituir les unes per les altres. De fet, hi hauria la possibilitat que qualsevol programa dels mitjans de la Corporació, escudant-se en les opcions dels *registres formals*, usara el model més allunyat possible dels carrers (el que el llibre blinda per a les xarxes socials). No cal dir que això no va en el camí d'augmentar la confiança i l'autoestima lingüística dels parlants i, ben mirat, afegix innecessàriament una dificultat més per a connectar amb la societat: un obstacle (evitable) per a la identificació del conjunt dels valencians amb el valencià i amb els seus mitjans de comunicació públics.

El camí descrit, inèdit en la història dels mitjans de comunicació audiovisuals públics en valencià, deixa l'entitat encarregada per l'Estatut de regular la llengua en una posició compromesa. Però estem a temps de corregir el rumb, de mantindre els aspectes positius de «El model lingüístic de la CVMC» i de modificar-ne els negatius. Ara és el torn de l'Acadèmia, que ha de fer valdre l'esperit i la lletra dels seus documents normatius i treballs editats i d'exercir el paper que legalment li correspon (moderador i socialment pacificador però prescriptiu, i

no merament consultiu com alguna volta algú ha pretés). I, en acabant, la pilota tornarà a la teulada de la Corporació, que haurà d'actuar amb la responsabilitat deguda i en compliment de la seua llei de creació, en què les Corts li encomanen «aprovar un llibre d'estil per a tota la Corporació que haurà de comptar amb l'informe favorable de l'AVL».¹³ En qualsevol cas, ¿no hauria sigut més lògic i senzill, directament, haver tingut prou en compte els treballs de l'AVL? Si totes les parts actuen amb el trellat necessari, guanyarem tots els valencians.

BIBLIOGRAFIA

- GIMÉNEZ, Leonardo (2014): «Es pot fer *baix del llit*», *Levante-EMV* (04/04/2014).
<https://taulafilologiavalenciana.wordpress.com/2014/05/05/es-pot-fer-baix-del-llit/>
- LACREU, Josep (2012): *Manual d'ús de l'estàndard oral*. 10a edició. Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana – Universitat de València.
- LEMAV = C. CASTILLO i altres (2011): *Llibre d'estil per als mitjans audiovisuals valencians*. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua.
http://www.avl.gva.es/documentos/31987/58581/MANUALS_02/af7454ccfa9c-4b03-8461-092f9c52a61d
- REIG, Eugeni (2011): «Pel matí, per la vesprada i per la nit», *Aula de lletres valencianes* 1. Institució Alfons el Magnànim – Diputació de València.
<https://taulafilologiavalenciana.files.wordpress.com/2014/10/08-aula-de-lletres-1.pdf>
- SABORIT, Josep (2009): *Millorem la pronúncia*. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- SARAGOSSÀ, Abelard (2005): *Gramàtica valenciana raonada i popular. Els fonaments*. 2a edició. València, Tabarca.
- (2007): *Reivindicació del valencià. Una contribució*. València, Tabarca.

¹³ Apartat 3.k de la Llei 6/2016, del 15 de juliol, de la Generalitat [2016/5748], publicada en el DOCV núm. 7831: <https://www.cvmc.es/wp-content/uploads/2017/06/llei-creacio-cvmc-15-juliol-2016.pdf>